

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

8 MARS 1951.

8 MAART 1951.

PROJET DE LOI

modifiant la loi sur la réparation des dommages
résultant des accidents du travail.

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet betreffende de vergoe-
ding der schade voortvloeiende uit de arbeids-
ongevallen.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DU TRAVAIL
ET DE LA PRÉVOYANCE SOCIALE (1),
PAR M. HUMBLET.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE ARBEID
EN DE SOCIALE VOORZORG (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER HUMBLET.

Préambule.

MESDAMES. MESSIEURS.

Le projet de loi que nous avons l'honneur de commenter franchit la dernière étape de l'œuvre entreprise par la loi du 24 décembre 1903.

Le travailleur manuel et intellectuel, engagé dans les liens du contrat de louage de services, recevra désormais la réparation intégrale des accidents survenus au cours et par le fait de l'exécution du contrat.

Ce projet n'a pas le dessein de modifier la structure des lois existantes, ni le régime de l'assurance. Les dispositions qu'il adopte se bornent à adapter le régime des indemnités au principe nouveau de la réparation intégrale, et à apporter aux textes anciens quelques modifications techniques.

Nous ne pourrions cependant en aborder le commentaire sans souligner la transformation fondamentale qu'il apporte au fondement juridique de la législation.

La loi du 24 décembre 1903 qui libéra le travailleur, victime d'un accident, de la charge qui lui incombait jusqu'alors

Inleiding.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Met het wetsontwerp waarop wij de eer hebben commentaar uit te brengen, wordt de laatste etappe afgelegd van het werk dat door de wet van 24 December 1903 werd ingezet.

De hand- en hoofdarbeider die in dienstverband staat zal voortaan de integrale vergoeding ontvangen van de ongevallen die zich hebben voorgedaan tijdens en wegens de uitvoering van het contract.

Dit ontwerp heeft niet ten doel de structuur van de bestaande wetten, noch het verzekeringsregime, te wijzigen. De bepalingen die door dit ontwerp worden aangenomen, beperken zich er toe het regime der vergoedingen aan te passen aan het nieuwe beginsel, en in de vroegere teksten enkele technische wijzigingen aan te brengen.

Wij kunnen echter onze commentaar niet aanvatten zonder te wijzen op de grondige wijziging die wordt gebracht in de juridische grondslag van de wetgeving.

In de wet van 24 December 1903, waardoor de arbeider, slachtoffer van een ongeval, werd ontheven van de last die

(1) Composition de la Commission : M. Heyman, président; MM. Bertrand, De Paepe, Mme De Riemaecker-Legot, MM. De Saeger, Humblet, Kofferschläger, Peeters (Lode), Scheere, Verbaanderd, Vergels, Verhamme, Willot. — Mme Blume-Grégoire, MM. Dedoyard, De Keuleneir, Delattre, Dieudonné, Leburton, Major, Spinoy, Van Acker (Achille). — D'haeseleer, Van der Schueren.

Voir :

174 (S. E. 1950) : Projet de loi.
218, 225, 235, 251 (S. E. 1950), 16, 30 et 35 : Amendements.

(1) Samenstelling van de Commissie : de heer Heyman, voorzitter; de heren Bertrand, De Paepe, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren De Saeger, Humblet, Kofferschläger, Peeters (Lode), Scheere, Verbaanderd, Vergels, Verhamme, Willot. — Mevr. Blume-Grégoire, de heren Dedoyard, De Keuleneir, Delattre, Dieudonné, Leburton, Major, Spinoy, Van Acker (Achille). — D'haeseleer, Van der Schueren.

Zie :

174 (B. Z. 1950) : Wetsontwerp.
218, 225, 235, 251 (B. Z. 1950), 16, 30 en 35 : Amendementen.

de prouver la faute du chef d'entreprise pour obtenir la réparation de droit commun, considérait le risque industriel comme la résultante en quelque sorte fatale des deux forces engagées dans l'entreprise : le capital, d'une part, le travail, de l'autre. Les conséquences de l'accident, sans considération de ses causes, furent par elle forfaitairement partagées entre le travailleur et le chef d'entreprise. La victime supportait le risque par moitié, le patron intervenait pour le surplus.

La réparation intégrale anéantit ce fondement traditionnel. La victime ne supporte plus aucune part du risque. Celui-ci passe intégralement à charge du chef d'entreprise. Il ne s'agit donc pas d'une forme nouvelle d'assurance sociale garantissant la réparation intégrale par le concours pécuniaire de l'employeur et du travailleur; il s'agit d'une responsabilité patronale exclusive, indépendante de l'assurance que le chef d'entreprise demeure toujours libre de contracter ou de ne pas contracter.

Le législateur se doit de définir le fondement de cette responsabilité. Celle-ci résulte assurément de la loi, et cela pourrait suffire. Elle puise cependant sa source et sa justification dans les principes du droit civil, dans la nature même du *contrat de travail*. Par le fait du contrat, le chef d'entreprise est *débiteur de sécurité*. La survenance de l'accident engage donc sa responsabilité. Tel était le fondement que la jurisprudence assignait déjà avant la loi de 1903, à la responsabilité patronale, sans oser toutefois aller jusqu'au bout du principe. En matière contractuelle, la responsabilité résulte du seul fait de l'inexécution de l'obligation; le débiteur de celle-ci n'échappe à cette responsabilité qu'à charge de prouver la cause libératoire. Or la Cour de Cassation, par son arrêt du 28 mars 1889 (*Pasicrisie*, I, 162), tout en se ralliant à la notion de la responsabilité contractuelle, ne libéra pas la victime de la charge de la preuve. Son arrêt était une mesure pour rien. Lorsque le législateur inscrit dans l'article 11 de la loi du 10 mars 1900 sur le contrat de travail l'obligation patronale de sécurité, il précisa d'ailleurs que cet article n'avait pas pour effet de libérer l'ouvrier, en cas d'accident, de faire la preuve de la faute du patron. Il était, comme la jurisprudence, dominé par la force d'attraction de l'article 1382 du Code civil.

Le nouveau projet tranche avec l'autorité de la loi la vieille controverse, que le système forfaitaire de la législation de 1903 avait endormie. Il donne à l'obligation patronale de sécurité son entière portée. Le chef d'entreprise est présumé entièrement responsable de l'accident survenu au cours de l'exécution du contrat; il n'échappe à cette responsabilité que s'il prouve la cause étrangère à cette exécution.

La loi nouvelle n'est donc pas une révolution juridique; par un détour demi-séculaire, elle en vient à la notion civile de la responsabilité contractuelle, elle donne à l'article 11 de la loi sur le contrat de travail sa pleine portée juridique et sociale.

tot dan toe op hem rustte, nl. dat hij de schuld van het ondernemingshoofd moest bewijzen om de gemeenrechtelijke vergoeding te bekomen, werd het nijverheidsrisico als 't ware beschouwd als de resultante van twee krachten die in de onderneming werken : het kapitaal, enerzijds, de arbeid, anderzijds. De gevolgen van het ongeval werden, zonder rekening te houden met de oorzaken er van, forfaitair verdeeld tussen de arbeider en het ondernemingshoofd. Het slachtoffer nam de helft van het risico op zich, de werkgever de rest.

Door de integrale vergoeding wordt dat traditioneel beginsel vernietigd. Het slachtoffer draagt geen enkel gedeelte van het risico meer. Dit gaat volledig over op het ondernemingshoofd. Het geldt hier dus niet een nieuwe vorm van maatschappelijke verzekering waardoor de integrale vergoeding gewaarborgd wordt door de financiële medewerking van werknemer en werkgever; het geldt hier een uitsluitende aansprakelijkheid van de werkgever, afgezien van de verzekering die het ondernemingshoofd steeds vrij is aan te gaan of niet.

Het is de plicht van de wetgever de grondslag van die aansprakelijkheid vast te stellen. Weliswaar blijkt deze uit de wet en dit zou kunnen volstaan. De oorsprong en de verantwoording er van liggen echter in de beginselen van het burgerlijk recht, in de aard zelf van het *arbeidscontract*. Door het feit van het contract, is het ondernemingshoofd *schuldenaar in zake veiligheid*. Door het feit van het ongeval wordt zijn aansprakelijkheid dus in de waagschaal gesteld. Dat was de grondslag die reeds vóór de wet van 1903 door de rechtspraak voor de aansprakelijkheid van de werkgever was vastgesteld, zonder dat zij het echter aandurfde dit beginsel tot het uiterste door te drijven. In contractuele aangelegenheden, vloeit de aansprakelijkheid voort uit het feit alleen dat de verbintenis niet wordt nageleefd; wie die verplichting heeft, ontkomt slechts aan zijn aansprakelijkheid indien hij het bewijs levert van de reden waardoor hij daarvan wordt ontheven. Welnu, het Hof van Verbreking, in zijn arrest van 28 Maart 1889 (*Pasicrisie*, I, 162), sluit zich wel aan bij het begrip van de contractuele aansprakelijkheid, doch het onthefte tevens het slachtoffer niet van de verplichting het bewijs te leveren. Zijn arrest was een maatregel om niet. Toen de wetgever in artikel 11 der wet van 10 Maart 1900, betreffende het arbeidscontract, de verplichting van de werkgever in zake veiligheid opnam, bepaalde hij trouwens dat dit artikel niet medebracht dat de arbeider, bij een ongeval, er van vrijgesteld was het bewijs van de schuld van de werkgever te leveren. Hij was, evenals de rechtspraak, beheerst door de aantrekkingskracht van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

Het nieuwe ontwerp maakt door de wet een einde aan het oude twistpunt, dat door de wetgeving van 1903, met haar forfaitair stelsel, was ingesluimerd. Het schenkt aan de verplichting van de werkgever in zake veiligheid haar volle betekenis. Het ondernemingshoofd wordt volledig aansprakelijk geacht voor elk ongeval dat gebeurt tijdens de uitvoering van het contract; hij ontsnapt maar aan die aansprakelijkheid wanneer hij bewijst dat de oorzaak niets met deze uitvoering te maken heeft.

De nieuwe wet betekent dus geenszins een omwenteling op rechtskundig gebied; langs een omweg, die een halve eeuw in beslag heeft genomen, komt ze tot het burgerlijk begrip van de contractuele aansprakelijkheid, en verleent aan artikel 11 der wet op het arbeidscontract zijn volledige draagwijdte op rechtskundig en sociaal gebied.

Discussion générale.

Au cours de sa première séance votre Commission a entendu l'exposé du Ministre du Travail et de la Prévoyance Sociale. Celui-ci a résumé l'économie du projet en insistant sur le fait qu'il n'entendait pas revoir actuellement tout le régime de l'indemnisation, ni aborder les problèmes de structure. Une réforme plus étendue devra opérer les aménagements nécessaires des indemnités-lois avec la législation sur les pensions de retraite et de survie, et avec le régime des allocations d'orphelins. Le Ministre a également justifié le léger tempérament apporté, en matière d'incapacité temporaire, au principe de la réparation intégrale, par la préoccupation d'encourager la reprise du travail.

Plusieurs membres ont ensuite exposé leurs vues du problème, en un commentaire général des amendements qu'ils se proposaient de déposer. Deux tendances se sont ainsi manifestées. La première considérait que le projet dépassait la préoccupation exprimée, en accordant en fait une réparation supérieure au préjudice réel, car le projet calcule les indemnités sur base du salaire brut, tandis que le travailleur ne reçoit qu'un salaire net des retenues opérées au titre de la taxe professionnelle et de la sécurité sociale. A cette tendance se rattache également la proposition d'établir un régime d'indemnisation forfaitaire limitée des incapacités inférieures à 10 %, considérées comme n'exerçant pas une influence réelle sur la capacité ouvrière de la victime. La seconde tendance, au contraire, considérait que le projet n'atteignait pas son but en limitant la réparation de l'incapacité temporaire totale à 80 % du salaire pendant les vingt-huit premiers jours d'incapacité, et à 90 % à partir du vingt-neuvième jour jusqu'à la consolidation. Les tenants de cette tendance demandaient l'application absolue de la réparation intégrale dès le jour de l'accident.

La Commission s'est d'autre part trouvée unanime dans la volonté d'améliorer le sort de la veuve par la suppression du calcul de la rente sur deux têtes, et celui des orphelins par l'introduction du système dit de « réversibilité des rentes ».

Un membre a souligné la nécessité de coordonner la loi avec la législation sur la sécurité sociale.

Un membre a également attiré l'attention de la Commission sur la situation particulière des travailleurs portuaires et sur la nécessité d'étendre le bénéfice du projet aux gens de mer.

Plusieurs membres, enfin, se sont trouvés d'accord pour observer que le taux d'augmentation de prime prévu à l'article 9 était insuffisant au regard de la charge financière réelle à résulter de la loi.

Examen des articles et des amendements.

Article premier.

Cet article, qui laisse inchangées les hypothèses prévues à l'article 2 des lois coordonnées, adapte celui-ci au principe nouveau de la réparation intégrale. Un tempérament est apporté à ce principe en vue d'encourager la reprise du travail.

1. *Un premier amendement* (Doc. n° 225, S.E. 1950) propose de faire partir la réparation non pas du jour qui suit celui du début de l'incapacité, mais du jour au cours duquel l'accident s'est produit.

Algemene bespreking.

Tijdens haar eerste vergadering heeft Uw Commissie de uiteenzetting gehoord van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg. Deze heeft de inrichting van het ontwerp samengevat, en beklemtoond dat het niet in zijn bedoeling lag thans heel het stelsel van de vergoeding te wijzigen, noch de structuurproblemen aan te vatten. De wettelijke vergoedingen zullen in het raam van een ruimere hervorming moeten aangepast worden, samen met de wetgeving op de rust- en overlevingspensioenen, en met het stelsel der wezentoelagen. Ter verantwoording van de lichte beperking die in het beginsel der volledige vergoeding bij tijdelijke onbekwaamheid werd aangebracht heeft de Minister aangevoerd dat deze bedoeld was om de werkhervatting aan te moedigen.

Verscheidene leden hebben vervolgens hun opvatting over het probleem uiteengezet in een algemene commentaar op de amendementen die ze wensen voor te stellen. Twee strekkingen kwamen aldus tot uiting. Volgens de eerste gaat het ontwerp verder dan de uitgedrukte bezorgdheid, daar het in feite een vergoeding verleent die hoger is dan de werkelijke schade; want in het ontwerp worden de vergoedingen berekend op grondslag van het bruto-loon, terwijl de arbeider slechts een netto-loon ontvangt, waarvan de bedrijfsbelasting en de bijdrage voor de maatschappelijke zekerheid afgehouden zijn. In verband met die strekking staat ook het voorstel om een stelsel in te richten van forfaitaire vergoeding, beperkt tot de ongeschiktheid welke geringer is dan 10 % en beschouwd wordt als zonder werkelijke invloed op de werkbekwaamheid van het slachtoffer. De voorstanders van de tweede strekking, daarentegen, vonden dat het ontwerp zijn doel niet bereikte, door de vergoeding van de tijdelijke werkonbekwaamheid te beperken tot 80 % van het loon gedurende de eerste acht en twintig dagen van onbekwaamheid en tot 90 % vanaf de negen en twintigste dag tot aan de consolidatie. De voorstanders van die strekking vroegen de volstreekte toepassing van het volledig herstel vanaf de dag van het ongeval.

De Commissie was het anderzijds eens om het lot van de weduwe te verbeteren door de afschaffing van de renteberekening op twee hoofden, alsmede dit van de wezen door het invoeren van het zogenaamde « stelsel van overdraagbaarheid van de renten ».

Een lid legde de nadruk op de noodwendigheid de wet samen te ordenen met de wetgeving op de maatschappelijke zekerheid.

Een lid wees eveneens de Commissie op de bijzondere toestand van de havenarbeiders en op de noodzakelijkheid het voordeel van het ontwerp uit te breiden tot de zeelieden.

Verscheidene leden merkten eensgezind op, dat de bij artikel 9 voorziene verhoging van het premiebedrag ontoereikend was in verhouding tot de werkelijke financiële last, waartoe de wet aanleiding zal geven.

Onderzoek van de artikelen en van de amendementen.

Eerste artikel.

Zonder de bij artikel 2 voorziene onderstellingen te wijzigen, wordt bedoeld artikel in overeenstemming gebracht met het nieuwe beginsel van het volledig herstel. Een beperking wordt in dit beginsel aangebracht ten einde de werkhervatting aan te moedigen.

1. In een eerste amendement (Stuk n° 225, B.Z. 1950) wordt voorgesteld de vergoeding uit te keren, niet vanaf de dag volgende op het begin der onbekwaamheid, maar vanaf de dag waarop het ongeval zich voordeed.

Cet amendement se justifie, aux yeux de son auteur, par la constatation que le salaire du jour où l'accident s'est produit demeure souvent impayé. Il est combattu par le Ministre et la majorité des membres de la Commission, qui estiment que cette question doit trouver son règlement en commission paritaire, ou dans la loi sur le contrat de travail. La Commission rejette l'amendement par 11 voix contre 5.

A la séance suivante l'auteur de l'amendement présente une formule nouvelle (Doc. n° 16 de 1950-1951) qui garantit à la victime, pour la journée au cours de laquelle l'accident s'est produit, un revenu (salaire plus indemnité) égal au salaire journalier normal, étant précisé que l'indemnité ne sera en aucun cas supérieure à 80 % du salaire quotidien moyen. Cet amendement s'entend en ce sens que la victime, touchant par hypothèse de son employeur, soit le salaire correspondant au temps de travail presté avant le moment de l'accident, soit un salaire moindre, verra ce salaire complété par une indemnité-loi jusqu'à concurrence du salaire de la journée complète, sans que l'indemnité puisse dépasser les 80 % du salaire quotidien moyen. Il s'ensuit que si aucun salaire n'est payé, l'indemnité-loi interviendra jusqu'à concurrence du plafond de 80 % qui vient d'être défini.

Cet amendement est adopté à l'unanimité.

2. *Un second amendement* (Doc. n° 235) propose l'indemnisation à 100 % de la rémunération quotidienne moyenne, dès le jour qui suit celui du début de l'incapacité.

Son auteur le justifie par un souci d'équité et par le désir de réaliser une justice sociale aussi parfaite que possible. La communauté, expose-t-il, a le devoir de prendre entièrement à sa charge, en leur payant une indemnité compensatoire du manque à gagner, tous ceux qui se trouvent, en raison d'un accident du travail, dans l'impossibilité d'accomplir leur tâche dans les mêmes conditions de rémunération qu'autrefois.

La majorité de la Commission est d'avis qu'il convient de maintenir le taux de 80 % pour les 28 premiers jours et celui de 90 % pour les jours suivants d'incapacité totale, jusqu'à la date de la consolidation où sera appliqué le taux de 100 %. L'intérêt social et économique justifie que le travailleur soit encouragé à reprendre le travail dès que son état le permet. L'alinéa 3 de l'article, qui organise le régime de l'incapacité temporaire partielle, lui assure le fruit de son effort par la garantie d'un salaire complet. Il faut observer en outre, signale un membre, que le travailleur accidenté économise les frais généraux de sa profession, ainsi que les retenues au titre de l'impôt et de la sécurité sociale. Cet aspect de la question sera plus amplement envisagé lors de l'examen d'amendements proposés aux articles 4 et 11 du projet du Gouvernement.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 5.

Le texte du projet est adopté à l'unanimité.

Art. 2 (nouveau).

Cet article, introduit par amendement (Doc. n° 235, S.E. 1950), propose de modifier l'alinéa 7 de l'article 3 des lois coordonnées en mettant à charge de l'employeur, à concurrence de 90 % au lieu de 50 %, les honoraires du médecin

Volgens de indiener er van, wordt dit amendement gerechtvaardigd door de vaststelling dat dikwijls geen loon meer wordt uitgekeerd vanaf de dag waarop het ongeval zich heeft voorgedaan. Het wordt bestreden door de Minister en door de meerderheid der Commissieleden, die menen dat deze aangelegenheid in de schoot van een paritaire commissie of in een wet op het arbeidscontract dient geregeld. Het amendement wordt door de Commissie verworpen met 11 tegen 5 stemmen.

Op de volgende vergadering stelt de indiener van het amendement een nieuwe formule voor (Stuk n° 16 van 1950-1951) welke aan het slachtoffer, voor de dag waarop het ongeval gebeurd is, een inkomen (dagloon en vergoeding) toekent dat gelijkstaat met het normaal dagloon, terwijl nader bepaald wordt dat de vergoeding in geen geval 80 % van het gemiddeld dagloon te boven zal gaan. Dit amendement dient aldus verstaan: het slachtoffer dat ondersteld wordt van zijn werkgever hetzij een met de arbeidsduur overeenstemmend loon, hetzij een lager loon te ontvangen, zal dit loon aangevuld zien door een wettelijke vergoeding ten belope van een volledig dagloon, zonder dat de vergoeding echter 80 % van het gemiddeld dagloon mag overschrijden. Daaruit volgt dat, indien geen loon uitbetaald wordt, de wettelijke vergoeding zal intreden ten belope van het zo even bepaald maximum van 80 %.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

2. *Een tweede amendement* (Stuk n° 235, B.Z. 1950) brengt de vergoeding op 100 % der gemiddelde dagelijkse bezoldiging vanaf de dag die volgt op deze waarop de onbekwaamheid is ingetreden.

De steller er van verantwoordt het door een streven naar billijkheid en door het verlangen een zo volmaakt mogelijke sociale rechtvaardigheid tot stand te brengen. Het is voor de gemeenschap een plicht — zo verklaart hij — al diegenen die, nadat zij hun leven ten dienste hebben gesteld van de gemeenschap en zich door een arbeidsongeval in de onmogelijkheid bevinden hun taak in dezelfde bezoldigingsvoorwaarden als voorheen te volbrengen, geheel te haren laste te nemen en een vergoeding uit te betalen voor het loonverlies.

De meerderheid van de Commissie is van mening dat het percentage 80 % voor de eerste 28 en 90 % voor de volgende dagen van volledige onbekwaamheid moet gehandhaafd worden tot de datum der consolidatie, wanneer het percentage 100 % zal worden toegepast. Het is maatschappelijk en economisch gezien van belang dat de arbeider wordt aangemoedigd om het werk te hervatten zodra zijn toestand hem daartoe in staat stelt. Door artikel 3, dat het regime van de gedeeltelijke tijdelijke onbekwaamheid regelt, wordt hem de vrucht van zijn inspanning verzekerd door de waarborg van een volledig loon. Een lid wijst bovendien er op dat de arbeider, slachtoffer van een ongeval, de algemene onkosten van zijn beroep, alsmede de kortingen voor de belastingen en voor de maatschappelijke zekerheid, bespaart. Dit aspect van de kwestie zal uitvoeriger worden besproken bij het onderzoek van de amendementen die worden voorgesteld op de artikelen 4 en 11 van het ontwerp van de Regering.

Het amendement wordt met 11 tegen 5 stemmen verworpen.

De tekst van het ontwerp wordt eenparig aangenomen.

Art. 2 (nieuw).

In dit artikel, dat bij amendement (Stuk n° 235, B.Z. 1950) werd ingevoegd, wordt voorgesteld lid 7 van artikel 3 van de samengeordende wetten te wijzigen door de erelonen van de door het slachtoffer gekozen geneesheer om de heel-

choisi par la victime pour assister aux opérations chirurgicales dans l'établissement hospitalier désigné par le chef d'entreprise, et la visiter une fois par semaine. Cet amendement est justifié par le souci de mieux assurer l'application du principe du libre choix. Il est adopté à l'unanimité.

Un autre amendement (Doc. n° 16 de 1950-1951) vise l'alinéa 1 de l'article 3 des lois coordonnées. Il propose la suppression, à la première phrase de cet alinéa, des mots « jusqu'à l'expiration du délai de revision prévu par l'article 28 de la présente loi »; ceci impliquerait l'obligation, pour le chef d'entreprise, de supporter les frais médicaux et pharmaceutiques au delà de l'expiration du délai de revision. La Commission estime ne pas pouvoir suivre l'auteur de l'amendement. Le risque doit demeurer assurable, il faut par conséquent que l'intervention du chef d'entreprise ait une fin. Le cas est d'ailleurs plus théorique que pratique, et il doit trouver sa solution dans le cadre de la législation sur l'assurance maladie-invalidité. Après discussion, l'auteur retire son amendement, mais demande que la question soit réglée d'une manière positive par une circulaire au F.N.A.M.I.

Art. 3 (ancien art. 2).

Cet article modifie l'article 4, 1°, des lois coordonnées, relatif aux frais funéraires. Sous le régime actuel, l'employeur intervient pour un montant fixe de 2,500 francs. Le projet porte son intervention à 30 fois le salaire quotidien moyen, avec minimum de 4,000 francs. Le texte précise en outre que la somme est payée à la personne qui a déboursé effectivement les frais. Dans la législation en vigueur la dite somme est payable directement aux ayants droit de la victime qui en ont pris la charge. Or d'autres personnes que les ayants droit peuvent avoir pris cette charge.

Un membre demande au Ministre la raison de cette indemnisation proportionnelle au salaire. N'est-ce pas créer l'inégalité de fortune devant la mort? Le Ministre répond que la formule tend à adapter l'indemnité aux fluctuations monétaires; elle reproduit le système adopté par la législation en matière d'assurance maladie-invalidité.

Un membre propose de porter le minimum de 4,000 à 6,000 francs. Cet amendement est rejeté par 10 voix contre 7.

Après échange de vues, le texte du projet est adopté à l'unanimité.

De nombreux amendements sont ensuite proposés au texte du projet. Ils apportent des modifications à diverses dispositions de l'article 4 des lois coordonnées :

1. *Un amendement à l'article 4, 2°, A (Doc. n° 251, S.E. 1950)* tend à améliorer la situation de la veuve de la victime en supprimant le calcul de la rente sur deux têtes, qui aboutit à la fixation d'une rente sensiblement inférieure au taux de 30 % du salaire annuel de la victime.

Le système nouveau proposé s'écarte autant des modalités prévues par la loi du 24 décembre 1903 (art. 6, 2°, A) que de celles établies par la loi du 15 mai 1929 (art. 6, 2°, A). Sous le régime de la loi de 1903, la réparation tenait uni-

kundige bewerkingen bij te wonen in het door het ondernemingshoofd aangeduid ziekenhuis en om hem éénmaal per week te bezoeken, tot beloop van 90 % in plaats van 50 % ten laste van de werkgever te leggen. Dit amendement wordt gewettigd door de bezorgdheid om de toepassing van het beginsel der vrije keuze beter te verzekeren. Het wordt eenparig aangenomen.

Een ander amendement (*Stuk n° 16 van 1950-1951*) slaat op het eerste lid van artikel 3 der samengeordende wetten. Het stelt voor, in de eerste volzin van dat lid, de woorden « en tot het einde van het bij artikel 28 van deze wet voorziene tijdsbestek » weg te laten; daaruit zou, voor het ondernemingshoofd, de verplichting voortvloeien de medische en pharmaceutische kosten te dragen na het verstrijken van de herzieningstermijn. De Commissie meent dat zij de indiener van het amendement niet kan volgen. Het risico moet verzekeraar blijven, en bijgevolg moet de tussenkomst van het ondernemingshoofd een einde kennen. Dat geval is trouwens meer van theoretische dan van praktische aard en de oplossing er van moet worden gevonden in het kader van de wetgeving betreffende de verzekering tegen ziekte en invaliditeit. Na bespreking, trekt de indiener zijn amendement in, doch hij vraagt dat de kwestie op positieve wijze zou worden geregeld door een aanschrijven aan de R.V.Z.I.

Art. 3 (vorig art. 2).

Bij dit artikel wordt artikel 4, 1°, van de samengeordende wetten, betreffende de begrafeniskosten, gewijzigd. Onder het huidige regime, komt de werkgever tussen voor een vast bedrag van 2,500 frank. In het ontwerp wordt zijn tussenkomst vastgesteld op 30 maal het gemiddeld dagloon, met een minimum van 4,000 frank. De tekst bepaalt bovendien dat de som uitbetaald wordt aan de persoon die werkelijk de begrafeniskosten heeft gedragen. Volgens de thans toegepaste wetgeving, wordt bedoelde som rechtstreeks uitbetaald aan de *rechthebbenden* van het slachtoffer die deze last op zich hebben genomen. Welnu, andere personen dan de rechthebbenden kunnen die kosten hebben gedragen.

Een lid vraagt aan de Minister welke de reden is van die vergoeding in verhouding tot het loon. Wordt aldus geen financiële ongelijkheid ten overstaan van de dood tot stand gebracht? De Minister antwoordt dat die formule er toe strekt de vergoeding aan te passen aan de muntschommelingen; zij neemt het stelsel over dat werd aangenomen door de wetgeving in zake verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

Een lid stelt voor het minimum van 4,000 tot 6,000 frank te verhogen. Dat amendement wordt verworpen met 10 tegen 7 stemmen.

Na gedachtenwisseling, wordt de tekst van het ontwerp eenparig aangenomen.

Talrijke amendementen worden vervolgens voorgesteld op de tekst van het ontwerp. Zij brengen wijzigingen in verscheidene bepalingen van artikel 4 der samengeordende wetten :

1. *Een amendement op artikel 4, 2°, A (Stuk n° 251, B.Z. 1950)* strekt er toe de toestand van de weduwe van het slachtoffer te verbeteren door de afschaffing van de renteberekening op twee hoofden, die er op neerkomt een rente vast te stellen, die merkkelijk lager is dan het percentage 30 % van het jaarloon van het slachtoffer.

Het nieuw stelsel dat voorgesteld wordt, wijkt zowel af van de modaliteiten, voorzien bij de wet van 24 December 1903 (art. 6, 2°, A) als van deze welke bij de wet van 15 Mei 1929 (art. 6, 2°, A) werden vastgelegd. Onder het

quement compte de l'âge de la victime. Si le conjoint était beaucoup plus jeune que celle-ci, l'arrérage auquel il avait droit était très faible; dans le cas inverse il était énorme. Le législateur de 1929 songea d'abord à tenir compte, pour le calcul de la rente, non plus de l'âge de la victime, mais bien de l'âge de l'ayant droit. Le rapporteur de la section centrale, M. Carton, estima toutefois que cette formule, plus logique que la précédente, n'était pas parfaite; il proposa de tenir compte à la fois de l'âge de l'ayant droit et de l'âge de la victime. « *Pour qu'une personne jouisse du salaire d'autrui, écrivait-il (rapport de la section centrale, Doc. n° 66 de 1928-1929), il faut en effet que deux personnes soient en vie : celle qui gagne le salaire et celle qui en profite.* » D'où l'idée de fixer la rente en fonction de la durée probable de la vie commune des conjoints. En fait, ce système, adopté par la loi du 15 mai 1929 aboutit toujours à des rentes sensiblement inférieures à 30 % du salaire. La différence s'accroît pour le conjoint plus jeune que la victime. Si les conjoints ont tous deux 25 ans, la rente sera de 0.866 pour un franc de salaire; s'ils ont 40 ans, elle sera de 0.832. Mais si, la victime étant âgée de 40 ans, le conjoint n'a que 25 ans, la rente ne sera que de 0.771. Elle ne se rapprochera relativement du franc que dans l'hypothèse où la victime est beaucoup plus jeune que le conjoint, ce qui constitue l'exception. Ces variantes, justifiées par une vue théorique des situations, le sont beaucoup moins dans la vie pratique; elles déçoivent cruellement de jeunes veuves qui se voient allouer des rentes ne dépassant pas 23 à 24 % du salaire. C'est pour remédier à cette situation que la Commission, à l'unanimité des voix, s'est ralliée à l'amendement proposé. Désormais la rente sera uniformément égale à 30 % du salaire, quels que soient les âges de la victime et du conjoint. L'harmonisation de la loi avec la législation sur les pensions de retraite et de survie devra apporter à cette formule les adaptations nécessaires.

Un amendement identique proposé par le document n° 235 (S.E. 1950) est retiré après adoption du précédent.

2. Un amendement de mêmes nature et portée (Doc. n° 251, S.E. 1950) est proposé à l'article 4, 2°, C), qui concerne les rentes des père et mère de la victime. Il est adopté à l'unanimité.

3. Un amendement à l'article 4, 2°, B, figurant au document n° 235 (S.E. 1950), propose d'étendre jusqu'à l'âge de 21 ans, à raison de 30 % par tête, avec maximum de 60 % pour l'ensemble des enfants, la rente due aux enfants orphelins de père ou de mère. Le même amendement propose en outre d'étendre jusqu'au même âge de 21 ans, à raison de 80 % du salaire, la rente due aux enfants orphelins de père et de mère et aux enfants naturels non reconnus par la mère victime d'un accident du travail. La majorité de la Commission, quoique attentive à l'amélioration du sort des orphelins, estime inopportun de modifier actuellement, sur ce chapitre, les solutions traditionnelles de la loi : celles-ci devront être refondues en fonction de la législation sur les allocations familiales. Un membre se demande s'il n'y aurait pas lieu d'établir une distinction entre les orphelins valides et les orphelins invalides, mais il ne dépose pas d'amendement.

stelsel van de wet van 1903 werd in zake vergoeding alleen rekening gehouden met de leeftijd van het slachtoffer. Indien de echtgenoot veel jonger was dan deze laatste, was de achterstallige rente waartoe hij gerechtigd was veel geringer; in het tegenovergesteld geval was ze aanzienlijk. De wetgever van 1929 dacht er vooreerst aan, bij de berekening van de rente rekening te houden, niet met de leeftijd van het slachtoffer, doch met de leeftijd van de gerechtigde. De verslaggever van de middenafdeling, de heer Carton, was echter de mening toegedaan dat deze formule, welke logischer is dan de vorige, niet volmaakt was; hij stelde voor tegelijk rekening te houden met de leeftijd van de gerechtigde en met de leeftijd van het slachtoffer. « *Opdat een persoon het loon van een ander persoon genieten zou, schreef hij (verslag namens de middenafdeling, Stuk n° 66, 1928-1929), moeten er inderdaad twee personen in leven zijn : die welke het loon trekt en die welke er voordeel uit haalt.* » Vandaar het denkbeeld om de rente vast te stellen in verhouding tot de waarschijnlijke duur van het *gemeenschapsleven* der echtgenoten. Feitelijk loopt dit systeem, dat bij de wet van 15 Mei 1929 aanvaard werd, steeds uit op renten welke merkkelijk lager zijn dan 30 % van het loon. Het verschil neemt nog toe voor de echtgenoot die jonger is dan het slachtoffer. Indien de echtgenoten beiden 25 jaar oud zijn, zal de rente 0.866 voor een frank loon bereiken; indien zij 40 jaar oud zijn, dan zal ze 0.832 zijn. doch indien het slachtoffer 40 jaar oud is en de echtgenote slechts 25 jaar, dan zal de rente slechts 0.771 bedragen. Zij zal de frank slechts betrekkelijk benaderen in de veronderstelling dat het slachtoffer veel jonger is dan de echtgenoot, hetgeen een uitzondering is. Deze varianten, welke door een theoretisch inzicht in de toestanden worden gerechtvaardigd, worden echter veel minder gerechtvaardigd door de praktijk; zij zijn een wrede teleurstelling voor de jonge weduwen aan wie renten worden toegekend welke 23 tot 24 % van het loon niet overtreffen. Het is om deze toestand te verhelpen dat de Commissie met algemene stemmen het voorgesteld amendement is bijgetreden. In het vervolg zal de rente eenvormig gelijk zijn aan 30 % van het loon, welke ook de leeftijden wezen van het slachtoffer en van de echtgenoot. Het overeenbrengen van de wet met de wetgeving inzake rust- en overlevingspensioenen zal aan deze formule de nodige aanpassingen dienen te brengen.

Een gelijkaardig amendement, dat in *Stuk n° 235, B.Z. 1950* voorkomt, wordt ingetrokken na goedkeuring van het vorige.

2. Een amendement van dezelfde aard en met dezelfde strekking (*Stuk n° 251, B.Z. 1950*) wordt voorgesteld op artikel 4, 2°, C, dat verband houdt met de renten van de vader en van de moeder van het slachtoffer. Het wordt eenparig goedgekeurd.

3. Een amendement op artikel 4, 2°, B, komt op *Stuk n° 235, B.Z. 1950* voor, en strekt tot de uitbreiding van de aan de halve wezen verschuldigde rente tot de leeftijd van 21 jaar, ten belope van 30 % per wees met een maximum-bedrag van 60 % voor de totale rente van al de wezen. Bij hetzelfde amendement wordt bovendien voorgeteld het voordeel van de rente verschuldigd is aan de vader- en moederloze wezen en aan de onechte door de moeder, slachtoffer van een arbeidsongeval, niet erkende kinderen, uit te breiden tot dezelfde leeftijd van 21 jaar, ten belope van 80 % van het loon. Alhoewel de meerderheid van de Commissie belang stelt in de verbetering van het lot van de wezen meent ze, dat het thans niet wenselijk is de traditionele oplossingen van de wet op dat stuk te wijzigen : zij zullen moeten worden omgewerkt in verband met de wetgeving op de gezinstoelagen. Een lid vraagt zich af of het niet gewenst is een

L'auteur de l'amendement demande la division du vote sur l'âge et sur les taux. Il retire ensuite la partie de l'amendement relative à l'âge. L'amendement sur les taux est rejeté par 13 voix contre 7.

4. *Un amendement à l'article 4, 2°, D (Doc. n° 235, S.E. 1950), qui propose d'étendre jusqu'à l'âge de 21 ans, à raison de 30 % par tête, les rentes des petits-enfants dont il est question aux deux premiers alinéas du texte de la loi est rejeté, pour les mêmes motifs, par 13 voix contre 7.*

5. *Un amendement figurant au même Document n° 235 (S.E. 1950), propose, à l'article 4, 2°, E :*

d'étendre jusqu'à l'âge de 21 ans la rente due aux frères et sœurs de la victime. Cette solution est rejetée par 13 voix contre 7;

de remplacer le second alinéa du texte par une disposition nouvelle. Dans le système préconisé par l'amendement, les ascendants directs de la victime qui ne laisse ni conjoint, ni enfants ayants droit, auraient d'office droit aux indemnités. Ils ne devraient donc plus prouver qu'ils profitaient directement du salaire de la victime. Les autres ascendants, les frères et sœurs, et les petits enfants resteraient soumis au régime actuellement en vigueur, sous cette modalité que la cohabitation sous le même toit constituerait une présomption irréfragable. La Commission estime n'y avoir lieu de s'écarter des solutions traditionnelles. Elle rejette l'amendement par 13 voix contre 7.

6. *Un amendement figurant au Document n° 251 (S.E. 1950) propose en faveur des enfants et petits-enfants de familles nombreuses une amélioration aux §§ B et D de l'article 4, 2°, des lois coordonnées. Cette amélioration consiste dans l'adoption du système dit de « réversibilité des rentes ».*

Sous le régime actuel, la loi alloue une rente de 15 ou 20 % du salaire par tête d'enfant, sans que l'ensemble puisse dépasser 45 ou 60 % du dit salaire. Quand il existe plus de 3 enfants, la rente de chacun est établie, dès l'origine, en divisant par le nombre d'ayants droit le « plafond » de 45 ou de 60 %. Si un ayant droit décède ou atteint l'âge de 18 ans, les rentes des autres enfants demeurent inchangées : elles ne s'accroissent pas du montant de la rente supprimée. Soit une famille de 5 enfants orphelins de père. La rente de chaque enfant sera fixée à $45 : 5 = 9$ % du salaire. Aussi longtemps que les 5 enfants sont en vie et âgés de moins de 18 ans, la famille jouit du plafond de 45 %. Mais si l'un des ayants droit décède ou atteint l'âge de 18 ans, les 4 autres ayants droit restent limités à leur rente de 9 %, et ce immuablement jusqu'au dernier. On aperçoit combien ce système est inéquitable. L'enfant unique et chaque ayant droit d'une famille de 2 ou 3 enfants sont assurés, jusqu'à l'âge de 18 ans, d'une rente de 15 %. Si la famille compte cinq enfants, elle ne touchera plus que 36 % dès qu'un ayant droit aura perdu le bénéfice de la loi. Quand il ne restera plus deux ayants droit, la rente totale sera de 18 %. L'équité demande que le plafond de 45 % soit maintenu tant qu'il existe trois ayants droit, et que du jour où le nombre d'ayants droit devient inférieur à trois, chacun de ceux-ci perçoive individuellement la rente de 15 %. Or, malgré l'effort de certaines décisions de

onderscheid te maken tussen valide en invalide wezen; hij dient echter geen amendement in. De indiener van het amendement vraagt de splitsing van de stemming over de leeftijd en over de bedragen. Hij trekt vervolgens het gedeelte van het amendement in dat verband houdt met de leeftijd. Het amendement op de bedragen wordt verworpen met 13 tegen 7 stemmen.

4. *Bij amendement op artikel 4, 2°, D (Stuk n° 235, B.Z. 1950), wordt voorgesteld het voordeel van de renten van de kleinkinderen, bedoeld in de eerste twee leden van de wettekst, uit te breiden tot de leeftijd van 21 jaar, ten belope van 30 % voor elk kleinkind; om dezelfde redenen wordt het amendement verworpen met 13 tegen 7 stemmen.*

5. *Bij amendement op artikel 4, 2°, E, in hetzelfde Stuk n° 235 (B.Z. 1950), wordt voorgesteld :*

het voordeel van de aan de broeders en zusters van het slachtoffer verschuldigde rente uit te breiden tot de leeftijd van 21 jaar. Die oplossing wordt verworpen met 13 tegen 7 stemmen.

het tweede lid van de tekst te vervangen door een nieuwe bepaling. Volgens het stelsel dat door het amendement aangeprezen wordt, zouden de bloedverwanten in de rechte opgaande linie van ambtswege recht hebben op de vergoedingen, zo het slachtoffer geen echtgenoot of rechthebbende kinderen nalaat. Ze zouden dus niet meer moeten bewijzen dat het loon van het slachtoffer hun rechtstreeks ten goede kwam. Voor de andere bloedverwanten in de opgaande linie, de broeders en zusters en de kleinkinderen, zou het thans geldende stelsel van toepassing blijven, met dien verstande evenwel dat het inwonen een onwraakbaar vermoeden zou uitmaken. De Commissie is van oordeel dat er geen aanleiding toe bestaat van de traditionele oplossingen af te wijken. Zij verwerpt het amendement met 13 stemmen tegen 7.

6. *Een amendement dat opgenomen is in het Stuk n° 251 stelt voor ten gunste van de kinderen en kleinkinderen uit de grote gezinnen een verbetering te brengen in de §§ B en D van artikel 4, 2°, der samengeordene wetten. Deze verbetering bestaat in de toepassing van het zogenaamd stelsel der « overdraagbaarheid van de renten ».*

Volgens het huidige stelsel wordt bij de wet een rente verleend, die per kind 15 of 20 % van het loon bedraagt, zonder dat het totaal evenwel 45 of 60 % van dit loon mag overschrijden. Waar er meer dan 3 kinderen zijn, wordt de rente van elk hunner; van de beginne af, vastgesteld door de maximumbedragen, 45 of 60 %, te delen door het aantal rechthebbenden. Wanneer een rechthebbende sterft of de leeftijd van 18 jaar bereikt, blijven de renten der overige kinderen ongewijzigd : zij worden niet verhoogd met het bedrag van de afgeschafte rente. Neem bijvoorbeeld een gezin met 5 kinderen wier vader overleden is. De rente voor elk kind wordt vastgesteld op $45 : 5 = 9$ % van het loon. Zolang de 5 kinderen in leven zijn en de leeftijd van 18 jaar niet bereikt hebben, ontvangt het gezin dus het maximumbedrag van 45 %. Maar zo één van de rechthebbenden sterft of 18 jaar wordt, blijft de rente der vier andere rechthebbenden beperkt tot 9 %, en zulks onveranderlijk tot de laatste. Hieruit blijkt hoe onbillijk dit stelsel is. Aan de enige kinderen en aan elk der rechthebbenden uit een gezin met twee of drie kinderen, wordt tot de leeftijd van 18 jaar een rente van 15 % verzekerd. Indien het gezin vijf kinderen telt, ontvangt het slechts 36 %, zodra een rechthebbende het voordeel van de wet verliest. Wanneer er slechts twee rechthebbenden blijven, bedraagt de totale rente 18 %. Billijkheidshalve moet het maximumbedrag van 45 % worden gehandhaafd, zolang er drie

justice (voir notamment Tribunal civil de Tournai, 23 avril 1949, *Bull. Ass.*, 1949, p. 339, et les décisions citées, en note sous ce jugement; voir aussi l'étude de M. Heusers, *Bull. Ass.*, 1949, p. 30), cette solution, qui se recommande de l'esprit de la loi, n'a jamais réussi à prévaloir. L'amendement proposé résout législativement la question en stipulant l'accroissement des rentes au profit des ayants droit restant en concours après l'élimination des aînés. Les plafonds légaux ne peuvent jamais être dépassés, mais ils sont garantis à la famille aussi longtemps qu'elle compte trois ayants droit. Lorsque ceux-ci ne sont plus que deux, ils retrouvent individuellement droit à la rente de 15 %.

Le texte de l'amendement ne dit pas si les rentes nouvelles devront être constituées sur une base individuelle ou sur une base collective. Il paraît sage de laisser l'exécution du texte à un arrêté royal pris après consultation des organismes assureurs.

L'amendement a été adopté à l'unanimité. Il prendra place sous le § D.

Art. 4 (ancien art. 3).

Cet article modifie l'article 5, alinéa 3, des lois coordonnées, en portant de 300 à 1.000 francs le montant des arrérages annuels dont la loi permet le paiement intégral en capital.

Un long échange de vues s'institue à la suite du dépôt d'un amendement (*Doc. n° 251, S.E. 1950*) qui préconise l'adoption d'un système de réparation forfaitaire des incapacités définitives ne dépassant pas 10 % : l'auteur propose qu'en ce cas il soit payé à la victime, dans le mois de l'expiration du délai de révision, un capital représentant trois fois le montant de la rente annuelle.

L'auteur justifie son amendement par les considérations suivantes :

a) Le taux de réparation accordé par le projet atteint celui du droit commun. Or, en droit commun, les petites invalidités ne donnent pas lieu à une réparation compensatoire d'une perte de salaire, parce qu'elles sont considérées comme sans incidence appréciable sur la capacité professionnelle de la victime. Elles donnent simplement lieu à une indemnisation en équité. La logique semble commander ici que la loi soit adaptée au régime du droit commun dans toutes ses modalités. Il faut donc exonérer les petites invalidités sans répercussion réelle sur la capacité professionnelle, et les indemniser forfaitairement par un capital représentant sensiblement le montant de la réparation allouée en droit commun. Trois années de rente paraissent adéquates. De même le taux-limite de 10 %.

b) La réforme proposée constitue de plus un précédent utile en matière de sécurité sociale, celle-ci devant se résoudre à écarter la prise en charge des petits risques.

c) L'auteur souligne ensuite l'incidence financière de sa proposition qui réduit dans une mesure appréciable la charge nouvelle que constitue pour l'économie l'adoption

rechthebbenden zijn, en zodra het aantal rechthebbenden kleiner wordt dan drie moet iedereen de rente afzonderlijk ontvangen ten bedrage van 15 %. Welnu, in weerwil van de pogingen, die in sommige vonnissen tot uiting kwamen (zien o.m. Burgerlijke Rechtbank, Dornik, 23 April 1949, *Bull. Ass.*, 1949, blz. 339, alsmede de beslissingen die aangehaald worden in de nota; zie eveneens de studie van de heer Heusers, *Bull. Ass.*, 1949, blz. 30), slaagde men er nooit in die oplossing door te drijven, ofschoon zij met de geest van de wet overeenstemt. Bij het voorgestelde amendement wordt de kwestie langs de wetgevende weg om opgelost door de bepaling van de verhoging van de renten ten gunste van de rechthebbenden, die na het wegvallen van de oudere kinderen nog in aanmerking komen. De wettelijke maxima mogen nooit overschreden worden, maar ze worden aan het gezin gewaarborgd zolang het drie rechthebbenden telt. Wanneer zij nog slechts ten getale van twee zijn, herkrijgen zij afzonderlijk het recht op de rente ten bedrage van 15 %.

Bij het lezen van het amendement kan niet uitgemaakt worden, of de nieuwe renten zullen worden gevestigd op een afzonderlijke of op een gezamenlijke basis. Het blijkt een wijze oplossing te zijn de uitvoering van de tekst over te laten aan een regeling bij koninklijk besluit, genomen na overleg met de verzekeringsinstellingen.

Het amendement werd eenparig aangenomen. Het zal worden ingevoegd onder § D.

Art. (vorig art. 3).

Door dit artikel wordt artikel 5, lid 3, van de samengeordende wetten gewijzigd, door de jaarlijkse achterstallige renten, waarvan de volledige uitbetaling in kapitaal door de wet wordt toegelaten, van 300 op 1.000 frank te brengen.

Er heeft een lange gedachtenwisseling plaats ingevolge de indiening van een amendement (*Stuk n° 251*) waarin de aanneming wordt voorgesteld van een stelsel van forfaitaire vergoeding der definitieve ongeschiktheden onder 10 % : de indiener stelt voor dat, in dat geval, aan het slachtoffer, binnen de maand na het verstrijken van de herzieningstermijn, een kapitaal zou worden uitbetaald dat driemaal het bedrag van de jaarlijkse rente uitmaakt.

De indiener wettigt zijn amendement door volgende overwegingen :

a) Het bij het ontwerp toegekende vergoedingspercentage is even hoog als het gemeenrechtelijke. Welnu, in het gemene recht, geven de kleine invaliditeiten geen aanleiding tot een vergoeding als compensatie van loonverlies, omdat zij geacht worden geen merkelijke invloed te hebben op de beroepsbekwaamheid van het slachtoffer. Zij geven eenvoudig aanleiding tot een vergoeding naar billijkheid. In dit verband schijnt het logisch verantwoord, dat de wet in al haar modaliteiten zou worden aangepast aan het gemeenrechtelijk regime. Men moet dus de kleine invaliditeiten die geen werkelijke weerslag hebben op de beroepsbekwaamheid, vrijstellen en ze forfaitair vergoeden door een kapitaal, dat nagenoeg overeenstemt met de in het gemeen recht toegekende vergoeding. Drie jaar rente schijnt passend te zijn. Zo ook het maximum-percentage 10 %.

b) De voorgestelde hervorming is bovendien een nuttig precedent in zake maatschappelijke veiligheid, omdat deze er toe moet besluiten de geringe risico's niet ten laste te nemen.

c) De indiener onderstreept dan de financiële weerslag van zijn voorstel, dat de nieuwe last merkkelijk verlicht, die de aanneming van het stelsel van integrale vergoeding voor

du système de la réparation intégrale. Sur la base des statistiques de l'année 1938, la charge des cas d'incapacité permanente représente 0.75 % des salaires ouvriers, les incapacités de moins de 10 % intervenant dans ce chiffre pour 0.15 %. L'adoption du système de réparation intégrale porte la charge totale de l'incapacité permanente à 1.125 % des salaires. L'amendement réduisant d'environ 2/3 le coût des I.P. de moins de 10 %, l'augmentation finale de la charge se limiterait à 1.050 %.

d) L'auteur fait enfin observer que le principe de l'amendement a été adopté par la sous-commission ministérielle d'études des réformes à apporter à la législation sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail. Il signale que deux pays, parmi les plus progressistes en matière de législation sociale, ont adopté des solutions plus marquées encore : le Danemark n'indemnise pas les incapacités inférieures à 5 %. La Suède les exclut jusqu'à 10 %.

La majorité de la Commission rend hommage aux préoccupations de l'auteur, mais ne partage pas son point de vue. Un membre fait observer qu'il y a, dans les suites de l'accident, le « visible » et l'« invisible ». Une invalidité théorique de 10 % peut entraîner en fait une perte de capacité professionnelle appréciable qui se traduira concrètement sur le marché du travail. Il faut tenir compte en outre de la manière dont on établit l'invalidité. Deux médecins peuvent taxer deux cas identiques, l'un à 9 %, l'autre à 11 %. Dans le premier cas, la rente sera payée, dans l'autre pas. Où est alors l'équité ? Où se trouve le taux indiscutable, demande un autre membre ?

A la séance suivante, un membre dépose un sous-amendement qui transforme à la fois l'économie du texte du projet et l'amendement du document n° 251. Ce sous-amendement est libellé comme suit : « Lorsqu'après l'expiration du délai de revision, la rente est calculée sur un taux de dépréciation permanente ne dépassant pas 10 %, la valeur de la rente viagère est payée intégralement à la victime, dans le mois de l'expiration du dit délai ».

Ce sous-amendement modifie l'économie du texte du projet en ce sens qu'il substitue au forfait de 1,000 francs le taux d'invalidité de 10 % : la valeur de la rente viagère devient intégralement payable en capital, quel que soit le montant des arrérages annuels, pourvu que ceux-ci s'appliquent à une invalidité ne dépassant pas 10 %. De plus, le capital est payé d'office dans le mois de l'expiration du délai de revision, et non plus, comme aujourd'hui, à la demande de la victime et sous le contrôle du juge.

Le même sous-amendement transforme plus substantiellement encore l'amendement auquel il s'applique, puisqu'il remplace l'indemnisation forfaitaire des petites invalidités par le paiement intégral de la valeur de la rente à laquelle elles donnent droit.

On passe au vote des différentes propositions.

L'auteur de l'amendement principal dépose un sous-amendement réduisant de 10 à 5 % le taux d'invalidité donnant lieu à réparation forfaitaire. L'amendement et le sous-amendement sont rejetés par 15 voix contre 2.

de l'économie zou teweegbrengen. Op grond van de statistieken voor het jaar 1938, maakt de last van de gevallen van bestendige ongeschiktheid 0.75 % van de lonen der arbeiders uit, en 0.15 % voor de ongeschiktheden van minder dan 10 %. Door de aanneming van het stelsel van integrale vergoeding zou de totale last van de bestendige ongeschiktheid gebracht worden op 1.125 % van de lonen. Daar het amendement de kosten van de bestendige ongeschiktheid van minder dan 10 % met ongeveer 2/3 zou verminderen, zou de eindverhoging van de last beperkt worden tot 1.050 %.

d) De indiener wijst er ten slotte op, dat het amendement principieel aangenomen werd door de ministeriële sub-commissie voor het onderzoek van de hervormingen die in de wetgeving in zake vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen moeten worden aangebracht. Hij wijst er op, dat twee landen, die tot de meest vooruitstrevende behoren in zake sociale wetgeving, oplossingen hebben aangenomen die nog ingrijpender zijn : Denemarken kent geen schadeloosstelling toe voor de ongeschiktheid die kleiner is dan 5 %. Zweden sluit ze tot 10 % uit.

De meerderheid van de Commissie brengt hulde aan de bekommernis van de indiener; zij kan zich echter bij zijn standpunt niet aansluiten. Een lid merkt op, dat men het « zichtbare » en het « onzichtbare » van elkaar moet onderscheiden bij de beoordeling van de gevolgen van het ongeval. Een theoretische invaliditeit met percentage 10 % kan in feite aanleiding geven tot een merkbaar verlies van beroepsbekwaamheid, wat op de arbeidsmarkt concrete vormen aanneemt. Men moet buitendien rekening houden met de wijze, waarop de invaliditeit wordt vastgesteld. Twee geneesheren kunnen éénzelfde geval verschillend schatten, de ene op 9 %, de andere op 11 %. Volgens de eerste beoordeling wordt de rente uitgekeerd, naar de tweede niet. Waar is nu de billijkheid ? Waar is het onbetwistbare percentage, vraagt een ander lid ?

In de volgende vergadering dient een lid een sub-amendement in, waardoor de inrichting van de tekst van het ontwerp en tevens het amendement van het Stuk n° 251 worden gewijzigd. Dit sub-amendement luidt als volgt : « Indien de rente, na het verstrijken van de herzieningstermijn, berekend wordt naar een schaal van bestendige werkonbekwaamheid welke 10 % niet te boven gaat, wordt de lijfrente geheel aan het slachtoffer uitbetaald binnen de maand na het verstrijken van bedoelde termijn ».

Bij dit sub-amendement wordt de inrichting van de tekst van het ontwerp in die zin gewijzigd, dat het forfaitair bedrag van 1,000 frank vervangen wordt door het percentage 10 % : de waarde van de lijfrente wordt geheel in hoofdsom betaalbaar, welk het bedrag van de jaarlijkse termijnen ook zij, vermits deze verband houden met een invaliditeit die 10 % niet overschrijdt. De hoofdsom wordt verder van ambtswege uitbetaald binnen de maand na het verstrijken van de herzieningstermijn, dus niet meer, zoals thans nog, op aanvraag van het slachtoffer en onder toezicht van de rechter.

Hetzelfde sub-amendement wijzigt nog grondiger het amendement waarop het betrekking heeft, vermits het de forfaitaire vergoeding der geringe invaliditeiten vervangt door de volledige uitkering van het rentebedrag waarop ze recht geven.

Er wordt overgegaan tot de stemming over de verschillende voorstellen.

De indiener van het hoofdamendement dient een sub-amendement in dat het invaliditeitspercentage dat tot de forfaitaire schadevergoeding aanleiding geeft, van 10 % op 5 % terugbrengt. Amendement en sub-amendement worden verworpen met 15 tegen 2 stemmen.

Le sous-amendement relatif au paiement intégral de la rente viagère dans l'hypothèse où le taux de dépréciation permanente ne dépasse pas 10 % est ensuite modifié par une proposition réduisant de 10 à 5 % le taux à prendre en considération. Le sous-amendement ainsi modifié est adopté par 17 voix et 2 abstentions. Il remplace le texte du projet du Gouvernement.

Art. 5 (nouveau).

La Commission examine ensuite un amendement proposé au document n° 235 (S.E. 1950) qui vise à compléter l'alinéa 3 de l'article 6 des lois coordonnées par le texte suivant : « Pour l'application des dispositions de cet alinéa, la durée normale du travail dans les entreprises telles que ports, chantiers navals de réparation, de construction, chargement et déchargement, ne peut être inférieure à 280 jours ».

On demande des éclaircissements au sujet de cet amendement dont la Commission ne saisit pas, à première vue, la portée. Un membre fait observer que le texte proposé modifie les principes de la loi en instituant un forfait pour la période de travail dans l'entreprise, alors qu'il s'agit apparemment d'un cas de chômage intermittent réglé par l'alinéa 8 de l'article 6 des lois coordonnées.

L'auteur de l'amendement expose qu'il s'agit d'une situation propre aux travailleurs portuaires. Il cite comme exemple le cas des travailleurs du port d'Anvers. La profession de docker, qu'elle s'exerce dans la catégorie du « Stouwersbedrijf » (arrimeurs) ou dans celle du « Natiebedrijf » (Nations), comporte une période habituelle de travail inférieure à une année. Toutefois l'alinéa 3 de l'article 6 ne règle pas adéquatement cette situation, parce que le travailleur portuaire, qui demeure toujours à la disposition de son entreprise, ne réalise pas de gains supplémentaires en dehors de son activité spécifique. Le salaire normal de cette catégorie était antérieurement établi sur la base de 4 jours de travail par semaine, soit 16 jours et demi par mois ou 198 jours par an. Tenant compte de cette situation, la Jurisprudence du port d'Anvers a jusqu'ici établi le salaire de base sur une période annuelle de travail égale à 193 jours, à moins que la victime prouve avoir travaillé un nombre de jours supérieur à ce forfait expérimental. Mais le mode de rémunération des travailleurs intéressés est actuellement modifié : le travailleur portuaire touche aujourd'hui un salaire de 220 francs par jour d'activité. Les jours de non-activité il touche, outre l'allocation de chômage de 70 francs, une « indemnité d'existence » assurée par un fonds spécial, et qui se monte à 110 francs. Il convient, expose l'auteur de l'amendement, d'adapter et de consolider la jurisprudence par la fixation d'un forfait légal s'inspirant, d'une part, d'une moyenne raisonnable de jours d'activité et, d'autre part, de l'avantage que constitue le régime de l'indemnité d'existence. Après avoir proposé le nombre de 280 jours, l'auteur le réduit à 240 jours. Il propose finalement le texte suivant : « Pour l'application des dispositions du présent alinéa, la durée normale annuelle du travail dans les entreprises de travaux de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les ports, débarcadères, entrepôts et stations ne peut être inférieure à 240 jours ».

On fait observer :

a) que le minimum de 240 jours peut être majoré si la victime prouve qu'elle a travaillé un nombre de jours supérieur;

Het sub-amendement betreffende de volledige uitbetaling van de lijfrente in de veronderstelling dat het bedrag van bestendige waardevermindering 10 % niet overtreft, wordt vervolgens gewijzigd door een voorstel tot vermindering van 10 % op 5 % van het in overweging te nemen bedrag. Het aldus gewijzigd sub-amendement wordt aangenomen met 17 stemmen en 2 onthoudingen. Het vervangt de tekst van het Regeringsontwerp.

Art. 5 (nieuw).

De Commissie onderzoekt vervolgens het amendement dat voorgesteld wordt in het Stuk n° 235 (B.Z. 1950) en dat er toe strekt aan het derde lid van artikel 6 der samengeordende wetten volgende tekst toe te voegen : « Voor toepassing van de bepalingen van dit lid zal voor de bedrijven als havens, scheepsherstellers, constructie, laden en lossen, de normale jaarlijkse arbeidsduur niet minder mogen bedragen dan 280 dagen ».

Inlichtingen worden gevraagd oyer de draagwijdte van dit amendement, welke de Commissie bij eerste oogopslag niet inzielt. Een Commissielid merkt op, dat de voorgestelde tekst een wijziging brengt in de beginselen der wet door een vaste tijd in te voeren voor de duur van de arbeid in het bedrijf, terwijl het hier schijnbaar een geval geldt van bij tussenpozen voorkomende werkloosheid, die geregeld wordt door het achtste lid van artikel 6 der samengeordende wetten.

De indiener van het amendement verklaart, dat het een toestand geldt die eigen is aan de havenarbeiders. Bij wijze van voorbeeld, haalt hij het geval aan van de arbeiders van de Antwerpse haven. Het sjouwerwerk, zowel in het « Stouwersbedrijf » als in het « Natiebedrijf », strekt zich uit over een gewoontelijke arbeidstijd die korter is dan een jaar. Die toestand wordt echter bij lid 3 van artikel 6 niet doeltreffend geregeld, omdat de havenarbeider, die steeds ter beschikking van zijn onderneming blijft, geen bijkomende winsten haalt dan uit zijn specifiek bedrijf. Het normale loon van die categorie was vroeger vastgesteld op de basis van 4 werkdagen per week, zegge 16 ½ dagen per maand of 198 dagen per jaar. Om rekening te houden met die toestand, stelde de rechtspraak van de Antwerpse haven totnogtoe het basisloon vast op grondslag van een jaarlijkse arbeidsperiode van 193 dagen, behalve wanneer het slachtoffer bewijst, dat het gewerkt heeft gedurende een aantal dagen, dat hoger is dan het empirisch forfaitair aantal. Maar de wijze van bezoldiging van bedoelde arbeiders is thans gewijzigd : de havenarbeider ontvangt thans een loon van 220 frank per dag werk. Voor de niet-gewerkte dagen ontvangt hij, benevens de werklozensteun ten bedrage van 70 frank, een « bestaanstoelage » ten bedrage van 110 frank, die door een speciaal fonds wordt vereffend. Volgens de indiener van het amendement is het geboden de rechtspraak aan te passen en vast te leggen door de bepaling van een wettelijk forfaitair bedrag dat zou steunen, enerzijds, op een redelijk gemiddelde van gewerkte dagen en, anderzijds, op het voordeel van het stelsel van bestaanstoelage. Na het aantal van 280 dagen te hebben voorgesteld, brengt de indiener het tot op 240 dagen terug. Ten slotte stelt hij onderstaande tekst voor : « Voor de toepassing van de bepalingen van dit lid mag de normale jaarlijkse arbeidsduur in de bedrijven welke zich bezighouden met het laden, lossen en behandelen van goederen in de havens, op de steigers, in de pakhuizen en stations, niet minder bedragen dan 240 dagen ».

Er wordt opgemerkt :

a) dat het minimum van 240 dagen kan worden verhoogd, zo het slachtoffer bewijst dat het een hoger aantal dagen heeft gewerkt;

b) que le texte ne s'applique pas seulement aux travailleurs portuaires d'Anvers et autres ports maritimes et fluviaux, mais aussi au personnel de toutes entreprises de travaux de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les débarcadères, entrepôts et stations. Par contre, le personnel des chantiers navals de réparation et construction, qui était compris dans le premier texte, est exclu par le second. Le texte nouveau aura, en définitive, le champ d'application du 11° de l'article premier de la loi du 14 juin 1921 instituant la journée des huit heures, dont il reproduit les termes.

L'amendement ainsi précisé est adopté à l'unanimité.

Art. 6 (ancien art. 4).

Cet article modifie l'article 6, alinéa 6, des lois coordonnées en portant de 60,000 à 120,000 francs le plafond des rémunérations à prendre en considération pour la fixation des indemnités.

Un membre se demande si ce chiffre n'est pas de nature à favoriser uniquement les grosses rémunérations. Le Ministre répond qu'il est adopté par la généralité des lois sociales.

L'article est adopté à l'unanimité.

Amendement du Document n° 251 (S.E. 1950). — Un amendement propose de compléter l'article par l'adoption d'un nouveau salaire de base. Au lieu d'être égal, comme aujourd'hui, au salaire quotidien moyen brut de la victime, le salaire de base serait dorénavant calculé sur le salaire quotidien moyen net, c'est-à-dire le salaire brut diminué des retenues opérées aux titres de l'impôt sur les revenus et de la sécurité sociale.

L'auteur justifie sa proposition par le souci du principe de la réparation intégrale. Le salaire de base, expose-t-il, a été jusqu'à présent constitué sur base du salaire quotidien moyen brut. Or, le travailleur ne touche jamais qu'un salaire net des retenues opérées au titre de la sécurité sociale et des impôts. C'est ce salaire net, grevé encore des frais généraux de la profession, qui constitue la rémunération mise effectivement à la disposition du travailleur et de sa famille. Il suit de là que si la réparation intégrale est accordée sur base du salaire brut, elle donnera à la victime, dès le 29e jour, un avantage supérieur au salaire qu'elle recevait effectivement avant l'accident. La réparation intégrale sera donc dépassée: la loi ne veut évidemment pas cela.

L'auteur illustre son argumentation d'un exemple. Soit un ouvrier marié, sans enfant, gagnant un salaire brut de 200 francs par jour ou 1,200 francs par semaine.

Il est déduit de ce salaire une retenue de 77 francs pour la sécurité sociale et une retenue de 52 francs pour l'impôt sur le revenu: au total 129 francs. Le salaire hebdomadaire net sera donc de francs $1200 - 129 = 1,071$. Ce même ouvrier, victime d'un accident du travail entraînant une incapacité totale temporaire touchera, pendant les 28 premiers jours, sur base d'un salaire annuel de $1,200 \times 53$ ou 63.600 francs, une indemnité journalière de $\frac{63,600}{365} \times \frac{80}{100} = 139.39$ francs. L'indemnité hebdomadaire sera de $139.40 \times 7 = 975.73$, soit 91.10 % de 1,071 francs, alors que la loi veut accorder 80 % du salaire. A partir du 29e jour, la victime touchera par jour $\frac{63,600}{365} \times \frac{90}{100} = 156.82$ francs, et par semaine $156.82 \times 7 = 1,097.74$ francs au lieu de 1,071 francs, alors que la loi veut accorder 90 %

b) dat de tekst niet alleen toepasselijk is op de arbeiders in de Antwerpse haven en in andere zee- en binnenhavens, maar ook op het personeel van alle bedrijven voor het laden, lossen en behandelen der koopwaren in de losplaatsen, stations en stapelplaatsen. Het personeel van de scheepsherstellings- en bouwerven, dat bij de eerste tekst was bedoeld, wordt daarentegen door de tweede uitgesloten. De nieuwe tekst zal dan, bij slot van rekening, hetzelfde toepassingsgebied hebben als 11° van het eerste artikel van de wet van 14 Juni 1921 tot invoering van de achturedag en waarvan de bewoording overgenomen werd.

Het aldus nader bepaald amendement wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 6 (vorig art. 4).

Artikel 6, lid 6, der samengeordende wetten wordt door dit artikel gewijzigd in die zin dat de maximumbezoldiging, die voor de vaststelling van de vergoedingen in aanmerking moet komen, van 60,000 op 120,000 frank wordt gebracht.

Een lid vraagt zich af, of dit maximumbedrag niet van die aard is, dat alleen de hoge bezoldigingen begunstigd worden. De Minister antwoordt dat het in de meeste sociale wetten voorkomt.

Het artikel wordt eenparig goedgekeurd.

Amendement uit het Stuk n° 251 (B.Z. 1950). — Bij amendement wordt voorgesteld het artikel aan te vullen door het bepalen van een nieuw basisloon. In de plaats van gelijk te zijn, zoals nu, aan het gemiddeld bruto-dagloon van het slachtoffer zou het basisloon voortaan worden berekend op het gemiddeld netto-dagloon, zegge het bruto-loon verminderd met de kortingen voor de inkomstenbelasting en de maatschappelijke zekerheid.

De indiener verantwoordt zijn voorstel met de bekommernis om het beginsel van de volledige vergoeding. Het basisloon, aldus zijn verklaring, werd totnogtoe berekend op de grondslag van het gemiddeld bruto-dagloon. Welnu, de werknemer ontvangt in werkelijkheid slechts een loon verminderd met de korting voor maatschappelijke zekerheid en belastingen. Dit netto-loon, waarop de algemene beroepskosten nog in mindering komen, maakt de bezoldiging uit, waarover de werknemer en zijn gezin in werkelijkheid beschikken. Daaruit vloeit voort, dat de op de basis van het bruto-loon verleende volledige vergoeding vanaf de 29^e dag aan het slachtoffer een voordeel zal geven, dat hoger is dan het loon, dat het in werkelijkheid vóór het ongeval ontving. De volledige vergoeding wordt aldus overschreden: dat is buiten de bedoeling van de wet.

De indiener staft zijn bewijsvoering met een voorbeeld. Laten wij een gehuwde werknemer, zonder kind, onderstellen die een bruto-loon van 200 frank per dag of 1,200 frank per maand verdient.

Van dit loon worden 77 frank afgehouden voor de maatschappelijke zekerheid en 52 frank voor de inkomstenbelasting: samen 129 frank. Het netto-weekloon bedraagt dus $1,200 - 129 = 1,071$ frank. Wanneer diezelfde arbeider slachtoffer wordt van een arbeidsongeval dat tijdelijke ongeschiktheid ten gevolge heeft, ontvangt hij gedurende de eerste 28 dagen, op grondslag van een jaarloon dat $1,200 \times 53 = 63,600$ frank bedraagt, een dagelijkse vergoeding van $\frac{63,600}{365} \times \frac{80}{100} = 139.39$ frank. De vergoeding zou per week dus $139.40 \times 7 = 975.73$ frank bedragen of 91.10 % van 1,071 frank, terwijl ze bij de wet op 80 % van het loon werd vastgesteld. Van de 29ste dag af ontvangt het slachtoffer per dag $\frac{63,600}{365} \times \frac{90}{100} = 156.82$ frank en per week dus $156.82 \times 7 = 1,097.74$ frank in plaats van 1,071

du salaire. Et si la victime est atteinte d'un invalidité définitive de 100 %, elle touchera par semaine $174.25 \times 7 = 1.219.68$ francs, soit 113,87 % de 1.071 francs.

On pourrait objecter, note l'auteur, que les indemnités-loi sont, ou en tout cas, devraient être taxées à l'impôt sur le revenu et affectées des retenues de la sécurité sociale. En fait elles ne le sont pas. Une décision du Ministre des Finances en date du 26 juillet 1950 a renoncé à toute taxation des indemnités journalières et des allocations annuelles octroyées aux victimes d'accidents du travail, en attendant que le régime fiscal applicable aux diverses pensions, rentes, indemnités etc. accordées aux travailleurs en exécution de la législation sociale, soit précisé dans le code des impôts sur les revenus (1).

D'autre part, la législation sur la sécurité sociale n'impose pas les retenues légales sur les allocations à caractère social. Les indemnités-lois, notamment, ne subissent d'autre retenue que celle prévue par l'article 5 des lois sur les pensions de retraite et de survie. L'auteur de l'amendement ajoute que pareilles retenues ne sont pas souhaitables. L'impôt, estime-t-il, ne doit pas être perçu sur des indemnités compensatoires d'une dépréciation physique. Les indemnités-loi étant d'autre part le produit de cotisations patronales mutualisées, il serait illogique de les taxer une seconde fois au titre de la sécurité sociale. L'auteur insiste ensuite sur la portée économique de son amendement. La charge à résulter de la loi nouvelle est évaluée, signale-t-il, à 0.70 % du volume des salaires. Cela représente pour l'économie une charge annuelle de 480 millions de francs. Plutôt que de s'engager dans la voie de la taxation fiscale ou sociale des indemnités-loi, qui n'a d'autre mérite que d'apporter des ressources nouvelles au Trésor et à la sécurité sociale, n'est-il pas plus indiqué de consacrer le principe de la réparation intégrale par l'adoption d'un salaire de base net, qui ne préjudiciera en rien à la victime, mais réduira dans

(1) Depuis la discussion de l'amendement en commission, la Commission des Finances, examinant le projet de loi qui modifie, à partir de l'exercice 1951, les lois et arrêtés relatifs aux impôts sur les revenus et à la contribution nationale de crise, a consacré le principe de l'immunisation des indemnités de caractère social, proposée par le Gouvernement. Le rapport de la Commission (Doc. n° 160) commente ainsi la solution adoptée : « ... Celui qui est frappé par la maladie, l'accident ou le chômage, se trouve dans une situation diminuée et ce sont ces considérations humanitaires, ainsi que les difficultés que présente, pour les organismes mutualistes, la tenue des fiches prescrites par l'administration fiscale, qui ont emporté la décision du Gouvernement et de la Commission. » Abordant le domaine particulier de l'accident du travail, le rapporteur écrit ce qui suit : « Comme il existe actuellement des projets tendant à la réparation intégrale en cas d'accident du travail, il fallait éviter que, dans tous les cas, le bénéficiaire des indemnités immunisées ne se trouve dans une situation plus favorable au point de vue fiscal que celui qui aurait travaillé et dont le salaire ne dépasserait pas le montant des indemnités immunisées. C'est pour parer à cette anomalie possible que fut rédigé l'alinéa final de l'article 12bis (art. 13 du texte proposé par la Commission des Finances). » Dans le système adopté par la Commission des Finances, ne sont pas immunisées les pensions, rentes, indemnités et allocations dont le montant représente la réparation d'une perte de rémunération brute d'au moins 80 % (art. 13, 5°); en outre, l'article 18 du projet prohibe les demandes de révision des cotisations fiscales perçues à la source pour des salariés qui n'ont travaillé qu'une partie de l'année, et ont touché, pendant le reste de la période impossible, des allocations immunisées. Les dispositions adoptées par la Commission des Finances, tout en consacrant le principe de l'immunisation des indemnités-loi, apportent donc, pour les allocations et rentes élevées, un important palliatif à ce principe.

frank, terwijl hier bij de wet slechts 90 % van het loon wordt verleend. En zo het slachtoffer een blijvende invaliditeit van 100 % oploopt, wordt het bedrag per week $174.25 \times 7 = 1.219.68$ frank, t.t.z. 113,87 % van 1.071 frank.

Daartegen kan worden ingebracht, aldus de auteur, dat van de wettelijke vergoedingen de inkomstenbelasting en de bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid afgehouden worden, of althans zouden moeten worden. In feite gebeurt dit niet. Bij beslissing van de Minister van Financiën dd. 26 juli 1950 worden de dagelijkse vergoedingen en jaarlijkse toelagen, die aan de slachtoffers van arbeidsongevallen verleend worden, van alle belasting vrijgesteld in afwachting dat bij de samengeordende wetten betreffende de inkomstenbelastingen een nadere omschrijving wordt gegeven van het belastingstelsel, dat van toepassing is op de onderscheiden pensioenen, renten, vergoedingen, enz., die ter uitvoering van de sociale wetgeving aan de arbeiders worden verleend (1).

Anderzijds zijn de toelagen van maatschappelijke aard niet onderworpen aan de kortingen, die door de wetgeving in zake maatschappelijke zekerheid werden ingevoerd. De wettelijke vergoedingen zijn aan geen andere korting onderworpen dan die voorzien bij artikel 5 der wetten op de rust- en overlevingspensioenen. De indiener van het amendement voegt er aan toe, dat dergelijke kortingen niet wenselijk zijn. Volgens hem moet de schadevergoeding van een lichamelijke waardevermindering niet in de belasting worden aangeslagen. Daar de wettelijke vergoedingen anderzijds de opbrengst zijn van samengebrachte werkgeversbijdragen, ware het onlogisch ze om zo te zeggen een tweede maal te belasten om de maatschappelijke zekerheid te stijven. De indiener wijst vervolgens op de economische weerslag van zijn amendement. De last, die uit de toepassing van de nieuwe wet zou voortvloeien, wordt geraamd op 0.70 % van het volume van de lonen. Zulks vertegenwoordigt een jaarlijkse last van 480 miljoen frank voor het bedrijfsleven. In plaats van de weg op te gaan van het fiscaal of sociaal aanslaan van de wettelijke vergoedingen, dat tot enig gevolg zou hebben, dat de Schatkist en de

(1) Sedert het amendement in commissie besproken werd, heeft de Commissie voor de Financiën, tijdens het onderzoek van het wetsontwerp waarbij de wetten en besluiten betreffende de inkomstenbelastingen en de nationale crisisbelasting met ingang van het dienstjaar 1951 gewijzigd worden, het beginsel bekrachtigd van de vrijstelling der vergoedingen met sociaal karakter, zoals deze door de Regering voorgesteld wordt. In het verslag van de Commissie (Stuk n° 160) wordt de aangenomen oplossing als volgt verklaard : « ... Hij die getroffen wordt door ziekte, ongeval of werkloosheid, bevindt zich in een verminderde toestand en het zijn die beschouwingen van menslievende aard, evenals de moeilijkheden die het houden, door de mutualiteitsorganismen, van de door de fiscale administratie voorgeschreven fiches biedt, die op de beslissing van de Regering en van de Commissie gewogen hebben. » Handelend over het eigenlijk terrein van het arbeidsongeval, schrijft de verslaggever het volgende : « Daar er thans ontwerpen bestaan strekkende tot integraal herstel in geval van werkongeval, diende vermeden te worden dat, in elk geval, hij die de vrijgestelde vergoedingen geniet zich op fiscaal gebied in een gunstiger toestand zou bevinden dan de persoon die zou gewerkt hebben en wiens loon het bedrag der vrijgestelde vergoedingen niet zou overtreffen. Het is om deze mogelijke abnormaliteit te voorkomen, dat het laatste lid van artikel 12bis opgesteld werd (art. 13 van de tekst die door de Commissie voor de Financiën voorgesteld wordt). » Volgens het door de Commissie voor de Financiën aangenomen stelsel worden niet vrijgesteld : de pensioenen, renten, vergoedingen en toelagen waarvan het bedrag een herstel van ten minste 80 % van het brutoloonverlies vertegenwoordigt (art. 13, 5°); bovendien wordt bij artikel 18 van het ontwerp verboden aanvragen te doen tot herziening van de aan de bron ingehouden belastingen, voor de bezoldigden die slechts gedurende een gedeelte van het jaar hebben gewerkt en gedurende het overige gedeelte van de belastbare periode vrijgestelde vergoedingen getrokken hebben. Hoewel de beschikkingen, die door de Commissie voor de Financiën werden aangenomen, het beginsel der vrijstelling van de wettelijke vergoedingen huldigen, brengen ze dus, wat de belangrijke vergoedingen en renten betreft, een aanzienlijke verzachting aan dit beginsel.

une mesure appréciable la charge de l'économie? Et l'auteur de signaler que le projet gouvernemental emporte une majoration de 40 % des charges, tandis que son amendement réduit cette augmentation à 25 %.

Ces arguments ne convainquent pas la Commission. On reconnaît que le principe de l'indemnisation intégrale ne peut entraîner pour la victime un avantage supérieur au salaire net qu'elle touche effectivement; on estime toutefois que la solution ne réside pas dans la modification du salaire de base, mais dans l'application aux indemnités calculées sur le salaire brut, des retenues à la taxe professionnelle et à la sécurité sociale. Le Ministre fait observer que le retentissement de la loi nouvelle sur l'économie du pays a été accepté par la Conférence paritaire du 4 septembre 1950. Ce retentissement, évalué primitivement à 1 % du salaire, a été réduit à 0.70 %. Le Ministre retient cependant les observations qui ont été faites et il annonce le dépôt d'un amendement du Gouvernement qui organisera un régime de retenues au titre de la sécurité sociale sur les indemnités nouvelles.

L'amendement, mis aux voix, est rejeté par 14 voix contre 2 et une abstention.

Art. 7 (ancien art. 5).

Cet article modifie l'article 6, alinéa 8, des lois coordonnées en remplaçant le chiffre « 12,000 » par celui de « 24,000 ». Il s'agit d'une simple péréquation du salaire de base minimum applicable aux apprentis et aux ouvriers âgés de moins de 21 ans. L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 8 (nouveau).

1. *Un premier amendement* (doc. n° 218, S.E. 1950) propose d'ajouter à l'article 10 des lois coordonnées un alinéa autorisant l'Inspection du travail à appliquer une amende de 10 % aux indemnités qui n'ont pas été payées à la date fixée. Un sous-amendement précise que « le premier paiement ne pourra avoir lieu plus tard que le deuxième jour de paie qui suit le jour de l'accident ». La Commission ne partage pas les vues des auteurs. Il y a ici confusion de l'administratif et du judiciaire, observe un membre, les intérêts judiciaires suffisent. Un autre membre observe que les retards proviennent généralement de difficultés d'application, et le plus souvent du fait que l'accident est contesté. Cela est inévitable et faut-il pénaliser l'assureur dans ce cas? Un membre fait en outre remarquer qu'en cas de contestation soulevée par l'assureur-loi, la victime peut toujours émarger à l'assurance maladie-invalidité: il faut veiller à ce que l'un ou l'autre organisme paie. L'auteur du sous-amendement, constatant que son texte va moins loin que la loi actuelle, le retire. L'amendement principal est rejeté à l'unanimité.

2. *Un second amendement* (doc. n° 235, S.E. 1950) propose de remplacer l'alinéa 9 de l'article 6 des lois coordonnées par le texte ci-après:

« Lorsqu'en raison de maladie, d'appel ou de rappel sous

maatschappelijke zekerheid er nieuwe inkomsten uit zouden halen, blijkt het doeltreffender te zijn, het beginsel van de volledige vergoeding te bekrachtigen door de vaststelling van een netto-basisloon, waardoor het slachtoffer geenszins wordt benadeeld, terwijl de last van het bedrijfsleven merkkelijk wordt beperkt. Ten slotte wijst de indiener er op, dat met het regeringsontwerp de lasten met 40 % verhoogd worden, terwijl die verhoging door zijn amendement tot op 25 % wordt teruggebracht.

De Commissie laat zich door die bewijsvoering niet overtuigen. Toegegeven wordt dat het beginsel van de volledige vergoeding door het slachtoffer geen aanleiding mag geven tot een voordeel, dat groter is dan, het netto-loon, dat het in werkelijkheid ontvangt; men meent echter dat de oplossing niet te vinden is in de wijziging van het basisloon, maar veeleer in de toepassing van de kortingen voor inkomstenbelasting en maatschappelijke zekerheid op de op het bruto-loon berekende vergoedingen. De Minister merkt op, dat de weerslag van de nieuwe wet op 's lands bedrijfsleven aanvaard werd door de Paritaire Conferentie van 4 September 1950. Deze terugslag, welke aanvankelijk op 1 % van het geheel der lonen werd geraamd, werd op 0.70 % teruggebracht. De Minister houdt echter rekening met de opmerkingen en meldt het indienen van een van de Regering uitgaand amendement dat een stelsel van afhoudingen op de nieuwe vergoedingen zal invoeren wegens maatschappelijke zekerheid.

Het amendement wordt ter stemming gelegd en verworpen met 14 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Art. 7 (vorig art. 5).

Bij dit artikel wordt het 8e lid van artikel 6 der samengeordende wetten gewijzigd door het cijfer « 12,000 » te vervangen door « 24,000 ». Het geldt eenvoudig een péréquatie van het minimumbasisloon dat van toepassing is op de leerjongens en de werklieden die geen 21 jaar oud zijn. Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 8 (nieuw).

1. *Bij een eerste amendement* (Stuk n° 218, B.Z. 1950) wordt voorgesteld aan artikel 10 der samengeordende wetten een lid toe te voegen waarbij het Arbeidstoezicht toelating krijgt om een geldboete toe te passen van 10 % op de vergoedingen die op de vastgestelde datum niet betaald werden. Bij een sub-amendement wordt nader bepaald: « *Nochtans zal de eerste uitbetaling van de tijdelijke vergoedingen niet later mogen geschieden dan op de tweede betalingsdag der lonen, die volgt op het ongeval* ». De Commissie treedt de mening der indieneren niet bij. Er is hier een verwarring, merkt een Commissielid op, tussen het bestuur en de rechtsmacht; de gerechtelijke interessen volstaan. Een ander Commissielid merkt op dat de verdragingen gewoonlijk voortkomen uit de toepassingsmoeilijkheden en meestal uit het feit dat het ongeval betwist wordt. Dit is onvermijdelijk; dient de verzekeraar daarom gestraft? Een Commissielid merkt bovendien op, dat het slachtoffer, in geval van betwisting door de wettelijke verzekeraar opgeworpen, altijd steun kan trekken van de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ziekte en invaliditeit: er dient voor gewaakt dat een of ander van deze organismen zou betalen. Daar de indiener van het sub-amendement vaststelt dat zijn tekst een geringer uitwerking heeft dan de thans bestaande wet, trekt hij dit in. Het hoofdamendement wordt eenparig verworpen.

2. *Bij een tweede amendement* (Stuk n° 235, B.Z. 1950) wordt de vervanging van het 9e lid van artikel 6 der samengeordende wetten, door volgende tekst, voorgesteld:

« Wanneer ingevolge ziekte, oproeping of wederoproef-

les armes, de grève ou de tout autre chômage justifié, le travailleur n'a pas pu effectuer ses prestations pendant toute l'année, la rémunération à prendre en considération est représentée par l'ensemble des salaires acquis au cours de l'année considérée, majoré d'une rémunération hypothétique afférente aux journées de chômage ci-dessus visées.

» Cette rémunération hypothétique est égale au produit de la multiplication de la rémunération journalière moyenne de l'intéressé par le nombre des journées de chômage. La rémunération journalière moyenne est obtenue en divisant l'ensemble de la rémunération effectivement acquise par le nombre de journées de travail effectif. »

L'article 6, alinéa 9, dont la suppression est proposée, est la disposition commençant par les mots suivants : « Dans les entreprises atteintes de chômage intermittent... ». Il importe de le préciser pour situer exactement la portée de l'amendement dans l'économie générale du texte de l'article 6.

L'alinéa 9 en question a été introduit dans la législation par le projet de loi n° 98 du 14 février 1928 (année 1927-1928). La page 28 de l'exposé des motifs de ce projet indique les raisons qui ont motivé la réforme. On ne contestait pas, avant la loi du 15 mai 1929, que le salaire de base dû tenir compte du chômage involontaire de la victime; mais on avait prétendu que, dans certaines circonstances, la *régularité des intermittences d'activité* enlevait aux situations à considérer le caractère anormal justifiant l'application de la règle. L'alinéa 9 trancha la question en précisant qu'il fallait tenir compte, dans l'établissement du salaire de base, du chômage intermittent, *régulier ou irrégulier*, inhérent à l'entreprise. Cette règle ne s'appliquait toutefois qu'aux cas d'incapacité permanente ou de décès. L'arrêté-loi du 22 novembre 1945 compléta la disposition en garantissant aux victimes atteintes d'incapacité temporaire, des indemnités calculées sur un salaire de base qui ne sera jamais inférieur aux trois quarts du salaire qui aurait été pris en considération si l'accident avait entraîné le décès ou l'incapacité permanente de la victime (alinéa 10).

a) L'amendement proposé consacre législativement l'interprétation doctrinale et jurisprudentielle suivant laquelle il faut compenser les pertes de salaires subies par les travailleurs en raison de causes de chômage *qui leur sont personnelles*, telles que les maladies, appels ou rappels sous les armes, grèves, etc. Cette consécration est heureuse; mais en se substituant à l'ancien alinéa 9, le même amendement risque de faire oublier les raisons qui justifiaient l'introduction de cet alinéa, à savoir le souci d'inclure dans le salaire de base les causes de chômage, régulier ou irrégulier, *inhérentes à l'entreprise*. Il serait illogique d'inclure dans le texte les causes de chômage généralement non contestées, et d'exclure celles qui avaient nécessité l'ancien texte. Sans doute l'emploi des mots « tout autre chômage justifié » peut-il couvrir aussi bien le chômage propre à l'entreprise que celui propre au travailleur; mais il paraît opportun d'établir un texte exclusif de toute controverse et qui, dès lors, mentionne explicitement les deux causes de chômage

ping onder de wapens, staking of elke andere gerechtvaardigde werkloosheid, de werknemer zijn prestaties gedurende het gehele jaar niet heeft kunnen verrichten, wordt de in aanmerking te nemen bezoldiging vertegenwoordigd door het totaal van de door belanghebbende tijdens het beschouwde jaar gewonnen lonen, vermeerderd met een hypothetische bezoldiging die betrekking heeft op de hoger bedoelde werkloosheidsdagen.

» Deze hypothetische bezoldiging is gelijk aan het product van de vermenigvuldiging van de gemiddelde dagelijkse bezoldiging van de belanghebbende met het aantal werkloosheidsdagen. De gemiddelde dagelijkse bezoldiging wordt berekend door het totaal van de effectief gewonnen bezoldiging te delen door het aantal werkelijk gepresteerde dagen. »

Artikel 6, lid 9, waarvan de weglating wordt voorgesteld, is de bepaling die aanvangt met de woorden : « In de ondernemingen met bij tussenpozen geregeld of ongeregeld voorkomende werkloosheid... ». Zij moet nader worden bepaald om de betekenis van het amendement in de algemene inrichting van de tekst van artikel 6 nauwkeurig vast te stellen.

Het bedoelde lid 9 werd in de wetgeving ingevoegd door het wetsontwerp n° 98 van 14 Februari 1928 (1927-1928). Op bladzijde 28 van de memorie van toelichting van dat ontwerp worden de redenen aangeduid die de hervorming hebben ingegeven. Vóór de wet van 15 Mei 1929, betwistte men niet dat in het basisloon rekening moest worden gehouden met de onvrijwillige werkloosheid van het slachtoffer; men beweerde echter dat de *regelmatigheid van de bij tussenpozen voorkomende bedrijvigheid*, in sommige omstandigheden, aan de te onderzoeken toestanden het abnormaal karakter ontnam waardoor de toepassing van de regel verantwoord wordt. Lid 9 beslecht het geschil door te bepalen dat men, bij het vaststellen van het basisloon, rekening moet houden met de bij tussenpozen *geregeld of ongeregeld* voorkomende werkloosheid, eigen aan de onderneming. Die regel gold echter alleen voor de gevallen van blijvende ongeschiktheid of van overlijden. De besluitwet van 22 November 1945 vulde die bepaling aan, door aan de door een tijdelijke ongeschiktheid getroffen slachtoffer vergoedingen te waarborgen, berekend op een basisloon dat nooit lager mag zijn dan de drie vierden van het loon dat in aanmerking werd genomen, indien het ongeval het overlijden of de bestendige ongeschiktheid van het slachtoffer had teweeggebracht (lid 10).

a) Het voorgestelde amendement bekrachtigt op wetgevende wijze de verklaring van de rechtsleer en van de rechtspraak, volgens welke de loonverliezen moeten vergoed worden die door de arbeiders werden geleden wegens *persoonlijke* redenen van werkloosheid, zoals ziekten, oproepingen en wederoproepingen onder de wapens, stakingen, enz. Die bekrachtiging is gelukkig; doch door het feit dat het in de plaats komt van het vroegere lid 9, dreigt dat amendement de redenen te doen vergeten die de inlassing van dat artikel hebben gewettigd, nl. de bezorgdheid om in het basisloon de oorzaken van regelmatige of onregelmatige werkloosheid, *eigen aan de onderneming*, op te nemen. Het zou onlogisch zijn in de tekst de oorzaken van werkloosheid op te nemen die over 't algemeen niet betwist worden, en die uit te sluiten welke de vroegere tekst hadden nodig gemaakt. Weliswaar kunnen de woorden « elke andere gerechtvaardigde werkloosheid » zowel slaan op de werkloosheid eigen aan de onderneming als op die eigen aan de

à considérer. C'est pourquoi votre rapporteur a proposé de rédiger comme suit le premier alinéa de l'amendement, qui remplace l'alinéa 9 du texte actuel :

« Lorsque, soit pour des causes justifiées qui lui sont propres, telles que la maladie, l'appel ou le rappel sous les armes et la grève, soit en raison du chômage intermittent, régulier ou irrégulier, de l'entreprise, le travailleur n'a pu effectuer ses prestations pendant toute l'année, la rémunération à prendre en considération est représentée par l'ensemble des salaires acquis au cours de l'année considérée, majoré d'une rémunération hypothétique afférente aux journées de chômage ci-dessus visées. »

b) Le second alinéa, qui définit la rémunération hypothétique, n'appelle aucune modification. Il sera commenté ci-après.

c) Il s'agit ensuite de prévoir le cas des apprentis et ouvriers âgés de moins de 21 ans, dont le sort est réglé par la dernière phrase de l'alinéa 9 actuel.

Votre rapporteur a proposé de régler cette situation par le texte suivant :

« S'il s'agit d'apprentis ou d'ouvriers âgés de moins de 21 ans, le salaire servant de base à la fixation des indemnités est calculé d'après le salaire hypothétique moyen d'une année normale et entière de travail. »

d) Dans le système de l'alinéa 9 actuel, le régime spécial s'applique uniquement aux cas d'incapacité permanente ou de décès de la victime. L'alinéa 10 règle le sort des incapacités temporaires.

L'amendement ne demandant pas, avec raison, la suppression de cette distinction, votre rapporteur a proposé de compléter l'alinéa 10 par une première phrase qui précise — ce que l'amendement ne fait pas explicitement — que la disposition nouvelle, comme l'ancienne, distingue les cas d'incapacité permanente ou de décès, et les cas d'incapacité temporaire.

Le texte sera ainsi rédigé :

« Les trois alinéas qui précèdent s'appliquent en cas d'incapacité permanente ou de décès de la victime. Ils ne pourront jamais avoir pour conséquence d'attribuer aux victimes atteintes d'incapacité temporaire des indemnités calculées sur un salaire de base inférieur aux trois quarts du salaire qui aurait été pris en considération si l'accident avait entraîné le décès ou l'incapacité permanente de la victime. »

Il reste à commenter brièvement les dispositions nouvelles.

a) Le premier alinéa de l'amendement modifié distingue donc, tout en leur appliquant le même régime, les causes de chômage personnelles au travailleur accidenté, et celles qui sont propres à l'entreprise. Les secondes sont empruntées au texte de la loi du 15 mai 1929. Les premières sont indiquées à titre énonciatif : d'autres causes que la maladie, l'appel ou le rappel sous les armes et la grève pourront

arbeider; doch het schijnt gepast een tekst op te stellen waardoor iedere betwisting zou onmogelijk zijn en die, derhalve, uitdrukkelijk de twee in overweging te nemen oorzaken van werkloosheid zou vermelden. Daarom heeft Uw verslaggever voorgesteld het eerste lid van het amendement tot vervanging van lid 9 van de huidige tekst te doen luiden als volgt :

« Wanneer, hetzij wegens hem eigen zijnde gerechtvaardigde oorzaken zoals ziekte, oproeping of wederoproeping onder de wapens en staking, hetzij ingevolge bij tussenpozen geregeld of ongeregeld in het bedrijf voorkomende werkloosheid, de werknemer zijn prestaties gedurende het gehele jaar niet heeft kunnen verrichten, wordt de in aanmerking te nemen bezoldiging, vertegenwoordigd door het totaal van de door belanghebbende tijdens het beschouwde jaar gewonnen lonen, vermeerderd met een hypothetische bezoldiging die betrekking heeft op de hoger bedoelde werkloosheidsdagen. »

b) Het tweede lid, waarbij de hypothetische bezoldiging wordt bepaald, vergt geen enkele wijziging. Het zal verder worden besproken.

c) Het komt er op aan het geval te voorzien van de leerjongens en van de arbeiders van minder dan 21 jaar, wier lot wordt geregeld door de laatste volzin van het huidige lid 9.

Uw verslaggever heeft voorgesteld die toestand te regelen door volgende tekst :

« Indien het leerjongens of arbeiders geldt, die geen 21 jaar oud zijn, wordt het loon hetwelk tot grondslag dient voor de vaststelling der vergoedingen naar het gemiddeld ondersteld loon van een normaal geheel arbeidsjaar berekend. »

d) Volgens het stelsel van het huidige lid 9, is het bijzonder regime alleen toepasselijk op de gevallen van bestendige ongeschiktheid of van overlijden van het slachtoffer. Lid 10 regelt het lot van de tijdelijke ongeschiktheden.

Daar in het amendement, terecht, de afschaffing van dat onderscheid niet wordt gevraagd, heeft Uw verslaggever voorgesteld lid 10 aan te vullen met een eerste volzin waarin verklaard wordt — wat in het amendement niet uitdrukkelijk wordt gedaan — dat in de nieuwe bepaling, evenals in de vroegere, een onderscheid wordt gemaakt tussen de gevallen van bestendige ongeschiktheid of van overlijden, en de gevallen van tijdelijke ongeschiktheid.

De tekst zal luiden als volgt :

« De drie voorafgaande leden gelden in geval van bestendige ongeschiktheid of van overlijden van het slachtoffer. Zij mogen nooit ten gevolge hebben de slachtoffers die door een tijdelijke ongeschiktheid werden getroffen, vergoedingen toe te kennen, berekend op een basisloon dat minder bedraagt dan de drie vierden van het loon dat in aanmerking ware genomen indien het ongeval het overlijden of de bestendige ongeschiktheid van het slachtoffer ten gevolge zou hebben gehad. »

De nieuwe bepalingen moeten nog het voorwerp uitmaken van een kort en bondig commentaar.

a) In het eerste lid van het amendement wordt dus een onderscheid gemaakt tussen de oorzaken van werkloosheid die te wijten zijn aan het slachtoffer zelf, en deze, die te wijten zijn aan het bedrijf, ofschoon hetzelfde regime op beide categorieën wordt toegepast. Laatstbedoelde zijn ontleend aan de tekst van de wet van 15 Mei 1929. Eerstbedoelde worden bij wijze van voorbeeld opgegeven : andere

donc entrer en considération, pourvu qu'elles soient justifiées et admissibles. Citons la maladie des proches de la victime, les mariages, naissances et décès.

La Commission s'est arrêtée au cas de grève. De quelles grèves s'agit-il ? Faut-il distinguer les grèves régulières et les autres ? Faut-il rechercher éventuellement si la victime s'est mise en grève volontairement, ou si elle y a été entraînée malgré elle ? Un membre a suggéré d'adopter une formule qui définirait comme grève tombant sous l'application du texte, celle reconnue par les organisations syndicales comme revêtant un caractère économique. Il est apparu inopportun de s'aventurer dans des distinctions. Le législateur du 15 mai 1929 a en effet tranché nettement la question en précisant ses intentions à l'endroit de la grève. « Dans tous les cas de chômage accidentel, a déclaré M. Carton, rapporteur de la section centrale, *parmi lesquels il y a lieu de ranger la grève*, le salaire de base de l'année antérieure doit être augmenté du salaire que l'ouvrier aurait gagné pendant la période de chômage (Rapport de la section centrale, Doc. n° 66, de la session 1928-1929, p. 46). Le rapporteur, approuvé en séance publique par M. Heyman, Ministre du Travail, précisa en des termes topiques qu'il y avait lieu de tenir compte de la grève, sans chercher à distinguer la grève volontaire et la grève involontaire : « Nous supposons, écrivait-il, que des ouvriers aient fait grève pendant six mois pour amener les pouvoirs publics à rendre la liberté à un criminel. Nous dirons encore : du fait que l'ouvrier a fait grève pendant six mois au cours de l'année antérieure à l'accident, on ne peut inférer que l'ouvrier allait faire grève pendant six mois chaque année jusqu'à la fin de sa vie. A péril de frapper injustement et durement un invalide pour un fait antérieur et qui n'a rien de commun avec l'accident, on ne peut calculer les indemnités sur la base d'un salaire réduit effectivement touché. »

La grève se rangera donc toujours parmi les cas de chômage accidentel, quelles que soient son origine, ses causes et la responsabilité que la victime aurait éventuellement à y supporter. Cette solution répond adéquatement à la notion de la réparation économique que la loi veut assurer au travailleur accidenté, réparation qui ne peut être affectée, comme l'écrivait justement le distingué rapporteur de la loi du 15 mai 1929, par des circonstances exceptionnelles survenues au cours de l'année de l'accident.

L'amendement ne change donc rien aux commentaires de la loi de 1929 et aux solutions conformes de la jurisprudence. Il les consacre législativement.

b) Le second alinéa de l'amendement apporte une heureuse définition de la rémunération hypothétique :

« La rémunération hypothétique, dit le texte, est égale au produit de la multiplication de la rémunération journalière moyenne de l'intéressé par le nombre de journées de chômage. La rémunération journalière moyenne est obtenue en divisant l'ensemble de la rémunération effectivement acquise par le nombre de journées de travail effectif. »

Si le travailleur a été occupé dans l'entreprise pendant toute l'année précédant l'accident, il n'y a pas de difficulté. Mais quid s'il n'y a été occupé que pendant une partie de l'année ?

oorzaken dan ziekte, oproeping of wederoproeping onder de wapens of staking, kunnen dus in aanmerking komen, mits zij verantwoord en ontvankelijk zijn. Wij vermelden ziekte van naastbestaanden van het slachtoffer, huwelijk, geboorte en overlijden.

Het geval van staking heeft de aandacht van uw Commissie gaande gemaakt. Over welke stakingen gaat het ? Moet men de regelmatige stakingen van de andere onderscheiden ? Moet eventueel worden nagegaan of het slachtoffer vrijwillig het werk staakte of onwillekeurig er toe werd gedreven ? Een lid stelde voor een formule goed te keuren, volgens welke de tekst toepasselijk zou worden gemaakt op de staking waaraan de vakorganisaties een economisch karakter hebben toegekend. Het bleek niet wenselijk te zijn zich aan onderscheidingen te wagen. De wetgever van 15 Mei 1929 heeft immers een duidelijk antwoord op die vraag gegeven, toen hij zijn inzichten ten overstaan van de staking nader bepaalde. « In al de gevallen van toevallige werkloosheid, aldus de heer Carton, verslaggever van de Middenafdeling, *waaronder de staking dient te worden gerangschikt*, moet het basisloon van het vorige jaar verhoogd worden met het loon dat de arbeider zou hebben gewonnen gedurende het tijdperk van werkloosheid (Verslag namens de Middenafdeling, *Stuk n° 66, 1928-1929*, bladz. 46). » De verslaggever oogstte de instemming van de heer Heyman, Minister van Arbeid, toen hij in openbare vergadering met gepaste woorden nader bepaalde, dat de staking in aanmerking moest komen, zonder poging om vrijwillige en onvrijwillige staking van elkander te onderscheiden : « Wij onderstellen, zo schreef hij, dat werklieden gedurende zes maanden het werk gestaakt hebben om de openbare macht te dwingen een misdadiger vrij te laten. En hier zeggen wij nog : uit het feit dat de werkmans zes maanden in werkstaking is gegaan tijdens het jaar dat het ongeval voorafgaat, mag men niet besluiten dat de werkmans ieder jaar tot het einde van zijn leven zes maanden lang het werk zal staken... Dienvolgens, op gevaar af een invalide onrechtvaardig en zwaar te treffen wegens een vroeger feit dat niets gemeens heeft met het ongeval, mag men de vergoedingen niet berekenen op grond van het beperkte werkelijk getrokken loon. »

De staking zal dus steeds onder de gevallen van toevallige werkloosheid worden gerangschikt, afgezien van de oorsprong, van de oorzaken er van of van de eventuele aansprakelijkheid van het slachtoffer. Zulke oplossing stemt volkomen overeen met het begrip van economische vergoeding, die men bij de wet aan het slachtoffer wil waarborgen en die, zoals de verslaggever van de wet van 15 Mei 1929 terecht schreef, niet kan worden beïnvloed door uitzonderlijke omstandigheden, die zich in de loop van het jaar van het ongeval voordeden.

Door het amendement wordt aldus niets veranderd aan de commentaar van de wet van 1929, noch aan de overeenstemmende oplossingen van de rechtspraak. Het maakt een wetgevende bekrachtiging er van uit.

b) Bij het tweede lid van het amendement wordt de hypothetische bezoldiging met passende woorden bepaald :

« De hypothetische bezoldiging, aldus de tekst, is gelijk aan het product van de vermenigvuldiging van de gemiddelde dagelijkse bezoldiging van de belanghebbende met het aantal werkloosheidsdagen. De gemiddelde dagelijkse bezoldiging wordt berekend door het totaal van de werkelijk gewonnen bezoldiging te delen door het aantal werkelijk gepresteerde dagen. »

Indien de werknemer in het bedrijf werkzaam is geweest gedurende het gehele jaar vóór het ongeval bestaat er geen moeilijkheid. Maar wat zal er gebeuren zo hij er slechts gedurende een gedeelte van het jaar werkzaam is geweest ?

Il faudra, en ce cas, diviser l'ensemble de la rémunération effectivement acquise pendant les journées de travail prescrites au service de l'entreprise, par le nombre de ces journées. Cette division donnera la rémunération journalière moyenne à prendre en considération pour fixer le salaire hypothétique des journées de chômage. Ce n'est qu'après ce calcul qu'il faudra compléter l'année par référence à la rémunération moyenne allouée aux ouvriers de la même catégorie.

c) Le troisième alinéa, relatif aux apprentis et ouvriers âgés de moins de 21 ans, reproduit les termes de l'alinéa 9 actuel. Le salaire hypothétique d'une année normale et entière de travail s'entend du salaire moyen de l'ouvrier majeur et valide de la même catégorie.

d) La modification apportée à l'alinéa 10 actuel, qui deviendra l'alinéa 12, est expliquée ci-avant.

L'amendement ainsi que les modifications décrites ci-dessus ont été adoptés, en seconde lecture, à l'unanimité.

Art. 9 (nouveau).

Un amendement du Gouvernement, qui constituera l'article 11bis des lois coordonnées, apporte une solution à l'objection soulevée à propos de l'amendement proposé à l'article 4 du projet du Gouvernement par le document n° 251 (S.E. 1950).

Le Gouvernement reconnaît qu'un tempérament doit être apporté au principe de la réparation intégrale, afin d'éviter que l'accidenté ne touche en fait une indemnité supérieure au salaire qu'il gagnait avant l'accident.

Ce tempérament consistera dans la retenue, sur le montant de l'indemnité, d'une somme équivalente à celle qui est prélevée sur le salaire au titre de la sécurité sociale.

Le premier alinéa énonce le principe que la victime d'un accident du travail reste tenue de payer une cotisation de sécurité sociale égale à celle qu'elle payait avant son accident, lorsque le montant de l'indemnité-loi est au moins égal à celui de la rémunération sur laquelle était calculée la cotisation de sécurité sociale du travailleur. Cette disposition frappe donc de la cotisation totale les indemnités-loi qui atteignent le « plafond » de 4.000 francs par mois imposable à la sécurité sociale. Il s'agit, bien entendu, uniquement de la cotisation du travailleur.

Le second alinéa prévoit le cas où l'indemnité-loi est inférieure au « plafond » de la sécurité sociale : en ce cas, la cotisation est réduite proportionnellement au montant de l'indemnité.

Le troisième alinéa dispose que la cotisation est retenue en totalité sur les indemnités-loi.

Le quatrième alinéa prévoit le cas où la victime, atteinte d'une incapacité temporaire partielle, reprend du travail durant son incapacité : en ce cas, la retenue n'est opérée sur les indemnités que si et dans la mesure où la rémunération n'atteint pas le « plafond » de la sécurité sociale.

Le cinquième alinéa désigne comme organismes tenus d'effectuer la retenue, soit l'employeur lui-même, s'il n'est pas assuré, soit l'organisme assureur ou l'institution chargée du service de la rente. L'assureur sera donc tenu, pendant la période d'incapacité temporaire, et après consolidation

In dit geval dient het geheel der bezoldiging die gedurende de dagen arbeid in dienst van het bedrijf werkelijk gewonnen werd door het aantal van deze dagen gedeeld. Deze deling zal de gemiddelde dagelijkse bezoldiging geven welke in acht dient genomen bij het vaststellen van het hypothetisch loon der werkloosheidsdagen. Slechts na deze berekening zal het jaar dienen aangevuld onder verwijzing naar het gemiddeld loon dat toegekend wordt aan de werklieden van dezelfde categorie.

c) Het derde lid, betreffende de leerjongens alsmede de arbeiders die geen 21 jaar oud zijn, neemt de bewoordingen van het thans bestaande 9^e lid over. Door hypothetisch loon voor een normale en volledig arbeidsjaar verstaat men het gemiddeld loon van de meerderjarige en valide man van dezelfde categorie.

d) De wijziging die aangebracht wordt in het thans bestaande 10^e lid, dat het 12^e lid wordt, werd hierboven uiteengezet.

Het amendement, alsmede de hierboven uiteengezette wijzigingen, werden bij de tweede lezing eenparig aangenomen.

Art. 9 (nieuw).

Een amendement van de Regering, dat artikel 11bis der samengeordende wetten zal uitmaken, brengt een oplossing voor de opwerping welke geuit werd betreffende het amendement dat door Stuk n° 251 voorgesteld werd op artikel 4 van het ontwerp van de Regering.

De Regering erkent dat enige verzachting dient aangebracht in het beginsel van de volledige vergoeding ten einde te voorkomen dat de verongelukte in feite een hogere vergoeding zou trekken dan het loon dat hij vóór het ongeval verdiende.

Deze verzachting zal bestaan in een afhouding op het bedrag der vergoeding van een som gelijk aan deze die wegens maatschappelijke zekerheid van het loon afgehouden wordt.

In het eerste lid wordt het beginsel vastgelegd, dat het slachtoffer van een arbeidsongeval een bijdrage voor maatschappelijke zekerheid moet blijven betalen gelijk aan die welke hij vóór zijn ongeval betaalde, wanneer het bedrag van de wettelijke vergoeding ten minste gelijk is aan dit van de bezoldiging waarop de bijdrage voor maatschappelijke zekerheid van de arbeider berekend was. Overeenkomstig die bepaling is dus de gehele bijdrage verschuldigd op de wettelijke vergoedingen, die het maandelijks maximumbedrag van 4.000 frank bereiken, dat in de maatschappelijke zekerheid kan worden aangeslagen. Klaarblijkelijk geldt het slechts de werknemersbijdrage.

In het tweede lid wordt het geval voorzien waarin de wettelijke vergoeding het maximumbedrag van de maatschappelijke zekerheid niet bereikt : in dergelijk geval wordt de bijdrage verminderd in verhouding tot het bedrag van de vergoeding.

Bij het derde lid wordt bepaald, dat de bijdrage in totaliteit wordt afgehouden op de wettelijke vergoedingen.

In het vierde lid wordt het geval voorzien waarin het slachtoffer, dat door een gedeeltelijke tijdelijke ongeschiktheid is aangetast, tijdens zijn ongeschiktheid het werk hervat : in dergelijk geval wordt de bijdrage op de vergoedingen slechts afgehouden ingeval en voor zover de bezoldiging het maximumbedrag van de maatschappelijke zekerheid niet bereikt.

In het vijfde lid worden hetzij de werkgever zelf, ingeval hij niet verzekerd is, hetzij de verzekeringsinstelling of de instelling, die met de dienst van de rente is belast, als organismen aangewezen, die gehouden zijn de afhouding te verrichten. Gedurende de periode van tijdelijke onge-

jusqu'à la constitution définitive du capital de la rente, de comptabiliser, jour par jour, et trimestre par trimestre, les retenues afférentes aux allocations qu'il paie à la victime aux différents stades de l'incapacité. Si l'accidenté a repris du travail, l'assureur devra s'informer auprès du chef d'entreprise du montant de la rémunération payée et calculer la retenue éventuelle à appliquer à l'indemnité conformément à l'alinéa 4. La même obligation incombera à l'organisme chargé du service de la vente. Les cotisations devront être versées trimestriellement à l'Office national de sécurité sociale.

Le dernier alinéa exempte de la retenue les rentes payées aux ayants droit de la victime.

L'amendement du Gouvernement est adopté par 14 voix et 3 abstentions.

Les membres qui s'abstiennent se réfèrent à l'opinion qu'ils ont formulée lors de la discussion de l'amendement proposé à l'article 4 du projet du Gouvernement. Ils soulignent de plus les complications comptables que va imposer aux organismes d'assurance l'amendement adopté.

Art. 10 (ancien art. 6).

Cet article adapte aux nouveaux taux fixés par le projet les quotités déterminées par l'article 19, alinéa 5, des lois coordonnées, comme représentant la part de l'indemnité de droit commun qui n'a pas été mise à charge du tiers responsable et qui doit être ajoutée au montant des indemnités mises à charge de ce tiers, et effectivement payées, pour constituer la somme à laquelle la victime et ses ayants droit sont censés pouvoir prétendre en vertu du droit commun.

1. *Amendement du document n° 251 (S.E. 1950)* : Cet amendement propose de remplacer, *in fine* de l'article, la phrase « En cas de mort la quotité sera de 100 % », par la phrase « En cas de mort la quotité sera de 50 % ».

Cet amendement entend corriger une inadvertance du projet. La rente-accident de travail de la veuve étant de 30 % du salaire, soit la moitié du préjudice de droit commun (1), la quotité de l'indemnité de droit commun qui n'a pas été mise à charge du tiers, et qui doit s'ajouter aux indemnités payées par celui-ci pour fixer le plafond de l'intervention du chef d'entreprise, ne peut dépasser 50 %, sans quoi la veuve, malgré le partage de responsabilité, pourrait toucher la totalité de la réparation de droit commun.

Le Ministre admet la pertinence de l'amendement, qui est adopté à l'unanimité.

2. *Amendement du Document n° 30 (1950-1951)*. — Cet amendement rompt avec le texte traditionnel des alinéas 4 et 5 de l'article 19 des lois coordonnées et propose une formule nouvelle pour déterminer la part d'intervention du chef d'entreprise en cas de responsabilité totale ou partielle d'un tiers.

Il importe de signaler ici une conséquence importante qu'entraîne, à ce chapitre, l'adoption du principe de la réparation intégrale, par rapport au régime actuel.

(1) La totalité du préjudice de la veuve, en droit commun, est en effet égale à 60 % du salaire, le surplus représentant la charge de l'entretien de la victime.

schiktheid en na consolidatie tot aan de definitieve vestiging van de hoofdsom van de rente, is dus de verzekeraar gehouden, dag per dag en kwartaal per kwartaal, de afhoudingen te boeken, die slaan op de vergoedingen welke hij aan het slachtoffer uitkeert in de verschillende stadia van de ongeschiktheid. Indien het slachtoffer het werk heeft hervat, moet de verzekeraar bij het ondernemingshoofd informeren naar de betaalde bezoldiging en de eventuele afhouding berekenen, die overeenkomstig lid 4 op de vergoeding moet worden toegepast. Dezelfde verplichting rust op de instelling die met de dienst van de rente belast is. De bijdragen moeten elk kwartaal worden gestort aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid.

Bij het laatste lid worden de aan de rechthebbenden van het slachtoffer betaalde renten vrijgesteld van de afhouding.

Het amendement van de Regering wordt aangenomen met 14 stemmen en 3 onthoudingen.

De leden die zich onthouden steunen op de mening die zij hebben geuit naar aanleiding van de bespreking van het amendement op artikel 4 van het ontwerp van de Regering. Zij leggen bovendien de nadruk op de ingewikkelde boekhoudkundige verrichtingen, die uit de toepassing van het goedgekeurde amendement zullen voortvloeien.

Art. 10 (vorig art. 6).

Dit artikel past de bij artikel 19, 5^e lid der samengeordende wetten vastgestelde quotiteiten aan bij de nieuwe, door het wetsontwerp bepaalde bedragen, als zijnde het gedeelte van de vergoeding volgens het gemeen recht dat niet ten laste van de aansprakelijke derde gelegd werd en dat bij de ten laste van deze derde gelegde en werkelijk betaald, vergoedingen dient gevoegd ten einde de som samen te stellen, waarop het slachtoffer en diens rechthebbenden geacht worden krachtens het gemeen recht aanspraak te kunnen maken.

1. *Amendement van Stuk n° 251 (B.Z. 1950)* : Bij dit amendement wordt voorgesteld *in fine* van het artikel de volzin : « In geval van overlijden zal de quotiteit 100 % bedragen », vervangen door de volzin « In geval van overlijden, zal de quotiteit 50 % bedragen ».

Dit amendement wil een onplettendheid in het ontwerp verbeteren. Daar de rente van de weduwe van het slachtoffer van een arbeidsongeval 30 % van het loon bedraagt, zegge de helft van de gemeenrechtelijke schade (1) mag het gedeelte van de gemeenrechtelijke vergoeding, dat niet ten laste van een derde werd gelegd en gevoegd moet worden bij de door laatstbedoelde te betalen schadevergoeding, om het maximum aandeel van het ondernemingshoofd vast te stellen, niet meer bedragen dan 50 %, anders zou de weduwe de gehele gemeenrechtelijke vergoeding kunnen ontvangen, ondanks de splitsing van de aansprakelijkheid.

De Minister geeft toe dat het amendement gegrond is, en het wordt eenparig goedgekeurd.

2. *Amendement van Stuk n° 30 (1950-1951)*. — Bij dit amendement wordt afgeweken van de traditionele tekst van leden 4 en 5 van artikel 19 der samengeordende wetten en wordt een nieuwe formule voorgesteld voor de berekening van het aandeel van het ondernemingshoofd in de vergoeding in geval van gehele of gedeeltelijke aansprakelijkheid van een derde.

Hier moet gewezen worden op een belangrijk gevolg, waartoe de aanneming van het beginsel van de volledige vergoeding op dat stuk aanleiding kan geven.

(1) Naar het gemeen recht is de gehele schade van de weduwe gelijk aan 60 % van het loon, terwijl het overige de last van het onderhoud van het slachtoffer vertegenwoordigt.

Sous le régime actuel, les indemnités et rentes compensatoires d'une invalidité permanente sont calculées sur les deux tiers du salaire de base. De ce fait, ces indemnités et rentes sont inférieures aux réparations de droit commun, calculées sur l'intégralité du salaire. Dès lors, s'il existe un tiers responsable, le chef d'entreprise, dans la mesure où ce tiers paie effectivement sa dette, peut se trouver complètement exonéré.

Dans le système du présent projet, les indemnités et rentes compensatoires d'une invalidité permanente seront calculées sur l'intégralité du salaire de base. A première vue, et pour autant que les taux de capitalisation appliqués soient identiques, on conclura qu'elles seront égales aux réparations de droit commun. En fait, si l'on y regarde de près, les indemnités-loi apparaîtront, en cas d'invalidité permanente, supérieures aux réparations de droit commun : en effet, les indemnités et rentes-loi sont viagères, tandis que les réparations de droit commun sont établies sur base de la vie lucrative de la victime.

De ceci il résulte que, dans la plupart des cas d'invalidité permanente, l'intervention du chef d'entreprise sera supérieure à la réparation de droit commun, et la victime n'aura pas intérêt à opter en faveur du droit commun. Le chef d'entreprise, même en cas de responsabilité totale du tiers, ne sera pas complètement déchargé de ses obligations; l'exonération totale ne se rencontrera que dans certains cas de décès, dans les cas d'invalidité temporaire, où l'indemnité-loi n'est que de 80 à 90 % du salaire de base, et dans de rares cas d'invalidité permanente, ceux où, par suite de la confusion du préjudice matériel et du préjudice moral en droit commun, la part de l'indemnité applicable au préjudice matériel apparaîtra supérieure aux réparations de la loi.

La situation ne sera pas différente en cas de responsabilité partielle du tiers, puisque la part d'indemnité incombant au tiers sera généralement inférieure aux réparations correspondantes de la loi.

Analyse du texte de l'amendement :

a) Le premier alinéa pose le principe, précédemment formulé au dernier alinéa de l'article 19, que les dommages et intérêts ne sont pas cumulés avec les réparations résultant de la loi.

b) Le second alinéa règle la situation du chef d'entreprise en cas de responsabilité totale du tiers. Si les indemnités-loi sont supérieures aux réparations de droit commun payées par le tiers, le chef d'entreprise sera tenu de compléter la part qui excède l'obligation du tiers; si celui-ci est insolvable, totalement ou partiellement, il devra payer les sommes nécessaires pour assurer l'entière réparation résultant de la loi. Dans les hypothèses où les indemnités-loi sont inférieures aux réparations de droit commun, le chef d'entreprise sera tenu au paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, le tiers ne paie pas les réparations de droit commun.

Il arrive que le taux d'invalidité en droit commun soit inférieur au taux d'invalidité fixé en exécution des lois coordonnées. Ceci se produit en cas d'accidents successifs, ou lorsque l'état antérieur de la victime aggrave les conséquences de l'accident. Dans cette hypothèse également, le chef d'entreprise sera tenu d'exécuter entièrement ses obligations.

Thans worden de schadevergoeding en de vergoedingsrenten voor bestendige invaliditeit berekend op de twee derden van het basisloon. Deze schadevergoeding en renten bedragen derhalve minder dan de gemeenrechtelijke vergoedingen, die op het gehele loon worden berekend. Indien er een aansprakelijke derde is, kan het ondernemingshoofd dan ook volledig worden vrijgesteld, voor zover deze derde zijn schuld werkelijk betaalt.

Volgens het stelsel van dit ontwerp worden de schadevergoeding en de vergoedingsrenten voor bestendige invaliditeit berekend op het gehele basisloon. Op het eerste gezicht en voor zover de toegepaste kapitalisatiebedragen gelijkaardig zijn, zal men besluiten dat ze gelijk zijn aan de gemeenrechtelijke vergoedingen. Maar bij nader inzicht blijken de wettelijke vergoedingen voor bestendige invaliditeit meer te bedragen dan de gemeenrechtelijke vergoedingen : de wettelijke vergoedingen en renten worden levenslang uitbetaald, terwijl de gemeenrechtelijke schadevergoeding berekend wordt op de basis van het winstgevend leven van het slachtoffer.

Hieruit volgt dat, in de meeste gevallen van bestendige invaliditeit, het aandeel van het ondernemingshoofd meer zal bedragen dan de gemeenrechtelijke schadevergoeding, en het slachtoffer heeft er dan geen belang bij de voorkeur te geven aan het gemeenrechtelijk stelsel. Zelfs in geval van volledige aansprakelijkheid van een derde, wordt het ondernemingshoofd nooit volledig ontlast van zijn verplichtingen; de volledige vrijstelling doet zich alleen voor in sommige gevallen van overlijden, in gevallen van tijdelijke invaliditeit, waarvoor de wettelijke vergoeding slechts 80 en 90 % van het basisloon belooft, alsook in zeldzame gevallen van bestendige invaliditeit, namelijk die gevallen, waarin het vergoedingsgedeelte in verband met de materiële schade meer dan de wettelijke vergoedingen zal blijken te bedragen, wegens het samenvallen van de materiële en de morele schade in gemeen recht.

De toestand verschilt niet in geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de derde, vermits het gedeelte van de vergoeding welke ten laste is van de derde over 't algemeen lager zal zijn dan de overeenkomstige vergoedingen van de wet.

Tekstontleding van het amendement :

a) Het eerste lid legt het vroeger bij het laatste lid van artikel 19 gesteld beginsel vast dat schadevergoeding in geen geval met de wettelijke vergoedingen kan worden samengevoegd.

b) Het tweede lid regelt de toestand van het ondernemingshoofd in geval van volledige aansprakelijkheid van de derde. Indien de wettelijke vergoedingen de door de derde betaalde vergoedingen van gemeen recht overtreffen, zal het ondernemingshoofd gehouden zijn tussen te komen voor het gedeelte dat de verplichting van de derde te boven gaat; indien deze laatste geheel of gedeeltelijk insolvent is, zal hij de sommen welke nodig zijn om de gehele vergoeding te verzekeren, krachtens de wet dienen te betalen. In de veronderstellingen dat de wettelijke vergoedingen geringer zijn dan de vergoedingen krachtens het gemeen recht, is het ondernemingshoofd verplicht tot betaling van de wettelijke vergoedingen voor zover de derde, ingevolge insolventie, de gemeenrechtelijke vergoedingen niet betaalt.

Het gebeurt dat het invaliditeitspercentage in het gemeen recht lager is dan het bij toepassing van de samengeordende wetten vastgestelde invaliditeitspercentage. Dat komt voor in geval van achtereenvolgende ongevallen, of wanneer de gevolgen van het ongeval door de vroegere toestand van het slachtoffer worden verergerd. Ook in die onderstelling, moet het ondernemingshoofd zijn verplichtingen ten volle uitvoeren.

c) *Le troisième alinéa* règle la situation du chef d'entreprise en cas de responsabilité partielle du tiers. C'est ici surtout que le texte remédie aux obscurités du texte antérieur.

Les principes et leur application sont nettement et concrètement fixés :

En cas de responsabilité partielle du tiers, la situation est mixte : pour la part de responsabilité mise à charge du tiers, il y a exonération du chef d'entreprise, à condition que le tiers paie, et que les indemnités de droit commun ne soient pas inférieures aux réparations légales correspondantes; le chef d'entreprise devra éventuellement suppléer, soit à l'insolvabilité du tiers, soit à concurrence de la différence entre la réparation de droit commun payée par le tiers et celle qui est due en vertu de la loi. Pour la part de responsabilité qui n'est pas à charge du tiers, on retombe dans l'application pure et simple de la loi : le chef d'entreprise intervient à concurrence de la fraction de la réparation qu'il doit en vertu de la loi, soit donc à concurrence de 80, 90 ou 100 %. En cas de mort, le chef d'entreprise devra constituer le capital nécessaire pour garantir les rentes légales à calculer sur la quotité de la réparation qui n'est pas mise à charge du tiers.

L'amendement, qui annule et remplace le texte du projet et l'amendement du document n° 251, a été adopté à l'unanimité.

Art. 11 (*nouveau*).

Un amendement du Gouvernement, qui s'applique à l'article 24, alinéa premier, des lois coordonnées, propose de remplacer le chiffre « 1,000 » par le chiffre « 2,000 ». Il s'agit d'adapter la compétence en dernier ressort du juge de paix, au taux fixé par l'article 2 de la loi du 20 mars 1948 modifiant l'article 2 de l'arrêté royal n° 63 du 13 janvier 1935.

Cet amendement est adopté à l'unanimité.

Art. 12 (*ancien art. 7*).

Cet article proroge pour une durée indéterminée l'arrêté-loi du 13 décembre 1945 relatif à la réparation des accidents survenus sur le chemin du travail. Cette prorogation s'impose en raison de l'arrêté-loi du 17 décembre 1946 qui prorogeaient celui du 13 décembre 1945 jusqu'à la date de la mise en vigueur de nouvelles dispositions légales concernant la réparation des dommages résultant des accidents du travail. La législation sur le chemin du travail est ainsi définitivement incorporée dans la réparation des accidents du travail.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 13 (*ancien art. 8*).

Cet article abroge l'arrêté-loi susvisé du 17 décembre 1946, que l'article 12 (*ancien 7*) rend sans objet. L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 14 (*ancien art. 9*).

Cet article dispose que les contrats d'assurance en cours souscrits aux fins des lois sur la réparation des dommages

c) *In het derde lid* wordt de toestand van het ondernemingshoofd geregeld in geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de derde. Vooral hier verhelpt de tekst de onduidelijkheden van de vroegere tekst.

De beginselen en de toepassing er van worden duidelijk en op concrete wijze vastgesteld :

In geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de derde, is de toestand gemengd : voor het gedeelte van de aansprakelijkheid dat ten laste van de derde wordt gelegd, wordt het ondernemingshoofd vrijgesteld, op voorwaarde dat de derde betaalt, en dat de gemeenrechtelijke vergoedingen niet lager zijn dan de overeenstemmende wettelijke vergoedingen; het ondernemingshoofd moet eventueel aanvullen, hetzij de insolventie van de derde, hetzij tot beloop van het verschil tussen de door de derde betaalde gemeenrechtelijke vergoeding en die welke krachtens de wet is verschuldigd. Voor het gedeelte van de aansprakelijkheid dat niet ten laste van de derde valt, keert men terug naar de toepassing zonder meer van de wet : het ondernemingshoofd komt tussen tot beloop van de fractie van de vergoeding die hij krachtens de wet verschuldigd is, zegge dus tot beloop van 80, 90 of 100 %. In geval van overlijden, moet het ondernemingshoofd het nodige kapitaal vestigen om de wettelijke renten te verzekeren die moeten berekend worden op het gedeelte van de vergoeding dat niet ten laste van de derde wordt gelegd.

Het amendement, waardoor de tekst van het ontwerp en het amendement van *Stuk n° 251* wordt ingetrokken en vervangen, wordt eenparig aangenomen.

Art. 11 (*nieuw*).

Op artikel 24, eerste lid, der samengeordende wetten dient de Regering een amendement in, waarbij zij voorstelt het getal « 1,000 » door het getal « 2,000 » te vervangen. Het gaat er om de rechtsmacht in laatste aanleg van de vrederechter aan te passen aan het bedrag, dat bij artikel 2 van de wet van 20 Maart 1948 tot wijziging van artikel 2 van het koninklijk besluit n° 63 van 13 Januari 1935 werd vastgesteld.

Dit amendement wordt eenparig goedgekeurd.

Art. 12 (*vorig art. 7*).

Door dit artikel wordt de besluitwet van 13 December 1945, betreffende de vergoeding der ongevallen overkomen op de weg van en naar het werk, voor onbepaalde duur verlengd. Die verlenging is vereist wegens de besluitwet van 17 December 1946, waardoor die van 13 December 1945 werd verlengd tot de datum van het inwerkingtreden der nieuwe wettelijke bepalingen betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen. Aldus wordt de wetgeving betreffende de weg van en naar het werk definitief ingeschakeld in de vergoeding der arbeidsongevallen.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 13 (*vorig art. 8*).

Door dit artikel wordt bovenbedoelde besluitwet van 17 December 1946, die ingevolge artikel 12 (*vorig art. 7*) overbodig wordt, ingetrokken. Dit artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 14 (*vorig art. 9*).

Dit artikel bepaalt dat de lopende verzekeringscontracten, die met het oog op de wetten betreffende de vergoeding der

résultant des accidents du travail ne pourront être résiliés par l'assuré que si l'augmentation du taux de la prime dépasse 15 %.

Nous voyons faire ici application aux contrats d'assurance en cours, de la théorie de l'imprévision. Des contrats, souvents décennaux, ont été conclus sur base des taux actuels de réparation. Ces taux sont majorés par le présent projet. C'est là une circonstance imprévue qui dépasse le champ de la convention d'assurance et qui léserait l'assureur s'il était tenu de payer les indemnités sur base des taux nouveaux, sans pouvoir majorer la prime anciennement convenue. Le projet, reprenant le système déjà adopté par l'article premier de la loi du 30 décembre 1929, autorise l'assureur à augmenter d'office le taux de prime jusqu'à 15 %, sans qu'il soit permis à l'assuré de résilier le contrat. Par contre, la réalisation est autorisée si l'assureur prétend augmenter la prime de plus de 15 %. Le but de la disposition est double : respecter les droits des organismes d'assurance; prévenir, en empêchant la résiliation de plein droit de tous les contrats, les troubles que pourrait provoquer le jeu de la concurrence.

La commission se trouve d'accord sur le principe, mais elle critique le taux de 15 % proposé. Il appert en effet que l'incidence financière du projet imposera à l'assureur une charge supérieure à 15 % du produit des primes commerciales. Dès lors ou bien l'assureur, pour éviter la résiliation des contrats, devra se contenter d'un taux qui le mettra nécessairement en perte; ou bien les assurés auxquels sera réclamée une augmentation supérieure à 15 % s'imagineront que les organismes d'assurance recherchent à travers la loi un profit injustifié. La situation serait de toute manière malsaine, et la Commission est d'avis qu'il faut relever le taux de 15 % au niveau du coût minimum de la charge nouvelle.

C'est pourquoi la Commission a adopté à l'unanimité les deux amendements identiques proposés par les documents n°s 235 et 251, qui s'arrêtent au taux de 25 %.

Les calculs établis démontrent en effet la relevance de ce taux.

Sur base des résultats de l'année 1938 — année qui n'a pas été influencée par les événements de guerre ou d'après-guerre, la charge moyenne pure pour l'assurance des ouvriers est de 1.57 % des salaires.

Cette charge peut se décomposer comme suit :

	%
Indemnités pour incapacité temporaire	0.38
Capitaux constitutifs des rentes pour incapacités permanentes	0.75
Capitaux payés et constitués pour les cas mortels.	0.21
Frais médicaux, pharmaceutiques, hospitaliers et funéraires	0.23
Total	1.57

Sous l'empire de la législation proposée, ces coefficients seront majorés comme suit :

Incapacité temporaire :

La majoration pour les premiers 28 jours est de 60 %; elle est de 35 % à partir du 29e jour. La moyenne donne 47.5 %. La charge passera de ce fait de 0.38 à 0.56 % des salaires.

schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen werden aangegaan, door de verzekerde slechts kunnen verbroken worden, wanneer de verhoging van het premiebedrag 15 % te boven gaat.

Hier zien wij de theorie van het gebrek aan vooruitzicht toepassen op de lopende verzekeringscontracten. Contracten die soms tien jaar oud zijn, werden aangegaan op grondslag van de huidige vergoedingstarieven. Deze tarieven worden in het onderhavige ontwerp verhoogd. Dit vormt een onvoorzienbare omstandigheid, die het domein van de verzekeringsovereenkomst te buiten gaat, en de verzekeraar zou benadelen zo deze gehouden was de vergoedingen uit te keren op grondslag van de nieuwe tarieven zonder de vroeger overeengekomen premie te mogen verhogen. Overeenkomstig het stelsel dat reeds bij het eerste artikel der wet van 30 December 1929 gehuldigd werd, wordt in dit ontwerp de verzekeraar gemachtigd van ambtswege de premievoet met 15 % te verhogen, zonder dat de verzekerde het contract mag verbreken. Daarentegen is de opzegging geoorloofd wanneer de verzekeraar de premie met meer dan 15 % wil verhogen. De bepaling heeft een tweevoudig doel : de rechten der verzekeringsorganismen eerbiedigen; en, door het van rechtswege verbreken van alle contracten te beletten, aan het spel der concurrentie de mogelijkheid ontnemen storingen te veroorzaken.

De Commissie betuigt haar instemming met het beginsel, maar oefent kritiek uit op het voorgestelde percentage 15 %. Het blijkt inderdaad dat de financiële terugslag van het ontwerp aan de verzekeraar een last zal opleggen, die zwaarder is dan 15 % van de opbrengst der handelspremiën. Ofwel moet dus de verzekeraar, wil hij de opzegging van de contracten voorkomen, genoegen nemen met een percentage dat voor hem een onmiskenbaar verlies betekent; ofwel zullen de verzekerden, aan wie meer dan 15 % verhoging gevraagd wordt, denken dat de verzekeringsorganismen door middel van de wet ongewettigde winsten nastreven. De toestand zou in alle gevallen ongezond zijn, en de commissie is van oordeel dat het nodig is het percentage 15 % te verhogen tot het peil van de minimumkosten die de nieuwe last medebrengt.

Daarom heeft de Commissie eenparig de twee gelijklopende amendementen aangenomen, die voorgesteld worden in de stukken n°s 235 en 251, en waarbij het percentage op 25 % wordt vastgesteld.

De gemaakte berekeningen bewijzen inderdaad de gepastheid van dit percentage.

Op de grondslag van het jaar 1938, dat noch door de oorlogs — noch door de na-oorlogse gebeurtenissen werd beïnvloed, bedraagt de zuivere gemiddelde last voor verzekering van de loonarbeiders 1.57 % van de lonen.

Die last kan verdeeld worden als volgt :

	%
Vergoedingen wegens tijdelijke ongeschiktheid .	0.38
Kapitalen voor vestiging van renten wegens bestendige ongeschiktheid	0.75
Kapitalen, die voor ongevallen met dodelijke gevolgen betaald en gevestigd worden	0.21
Geneeskundige, pharmaceutische, ziekenhuis- en begrafeniskosten	0.23
Totaal	1.57

Met de voorgestelde wetgeving zullen die coëfficiënten worden verhoogd als volgt :

Tijdelijke ongeschiktheid :

De verhoging bedraagt 60 % voor de eerste 28 dagen; zij bedraagt 35 % vanaf de 29e dag. Het gemiddelde is 47.5 %. De last wordt derhalve van 0.38 op 0.56 % van de lonen gebracht.

Incapacité permanente :

La majoration est de 50 %. La charge moyenne passe de ce fait de 0.75 à 1.125 %.

Frais funéraires :

La majoration est difficile à chiffrer. Par modération, on peut estimer qu'elle fera passer de 0.23 à 0.24 % la charge de l'ensemble des frais médicaux, pharmaceutiques, hospitaliers et funéraires.

La charge des cas mortels sera affectée par la majoration des rentes des veuves et par l'adoption du régime de la réversibilité des rentes d'orphelins. Il faut compter un minimum de 20 %. La charge moyenne passe donc de 0.21 à 0.25 %.

Total de la charge nouvelle : $0.560 + 1.125 + 0.240 + 0.252 = 2.177$ % des salaires.

Ce coefficient, par rapport à l'ancienne moyenne de 1.57 %, représente une majoration de charges de 38.7 %.

Il serait cependant excessif de majorer les primes dans une même proportion.

Il faut admettre en effet :

- a) que les frais généraux ne sont guère modifiés;
- b) qu'il n'y a pas de raison que la majoration du taux des primes entraîne, à ce seul titre, une majoration des commissions;
- c) que les assureurs doivent faire eux-mêmes un effort, avec d'ailleurs les chefs d'entreprises, en vue de favoriser et développer la prévention.

Si l'on admet que les frais généraux peuvent atteindre 27.5 % de la prime commerciale, il reste une majoration de $0.725 \times 38.7 = 28.05$ % que les assureurs sont fondés à appliquer aux chefs d'entreprise.

Le taux de 25 % apparaît donc bien comme le plafond d'augmentation incontestablement justifiée, en deçà duquel il n'y a pas lieu d'autoriser la résiliation des polices.

Art. 15 (ancien art. 10).

Cet article énonce le principe de la non-rétroactivité de la loi.

Un membre demande que les indemnités relatives aux accidents survenus antérieurement à l'entrée en vigueur de la loi soient péréquâtées. Le Ministre répond qu'il attachera sa meilleure attention à ce problème.

Un amendement (*Document n° 251*) propose d'ajouter au texte de l'article les mots « à l'exception de son article 3, alinéa 1 (article 5, alinéa 3 des lois sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail), applicable aux accidents survenus antérieurement ».

Cet amendement tend, par rétroactivité, à appliquer aux accidents antérieurs à l'entrée en vigueur de la loi la disposition (amendée) de l'article 3 du projet, qui décrète le paiement intégral, dans le mois de l'expiration du délai de revision, de la valeur des rentes calculées sur un taux de dépréciation ne dépassant pas 5 %. Cette rétroactivité est logique, car il s'agit d'un simple avantage qui n'entraîne aucune aggravation des charges, et dont il convient de faire bénéficier toutes les victimes se trouvant dans les conditions légalement requises.

Bestendige ongeschiktheid :

De verhoging bedraagt 50 %. De gemiddelde last wordt derhalve van 0.75 op 1.125 % gebracht.

Begraveniskosten :

De verhoging kan niet gemakkelijk worden becijferd. Zonder overdrijving mag men beweren dat de last van de gezamenlijke geneeskundige, pharmaceutische, ziekenhuis- en begraveniskosten van 0.23 op 0.24 % zal worden gebracht ingevolge die verhoging.

Ongevallen met dodelijke gevolgen. De last zal worden beïnvloed door de verhoging van de weduwenrenten en door het aannemen van het stelsel van de wederkerigheid van de wezenrenten. Men moet op ten minste 20 % rekenen. De gemiddelde last wordt dus van 0.21 op 0.25 % gebracht.

Totaal van de nieuwe last : $0.560 + 1.125 + 0.240 + 0.252 = 2.177$ % van de lonen.

In verhouding tot het vroeger gemiddelde 1.57 %, vertegenwoordigt deze coëfficiënt een verhoging van de lasten met 38.7 %.

Een verhoging van de premiën in dezelfde verhouding ware nochtans overdreven.

Men moet immers toegeven :

- a) dat de algemene onkosten nauwelijks zijn gewijzigd;
- b) dat er geen aanleiding toe bestaat, dat alleen de verhoging van het bedrag van de premiën een verhoging van de commissielonen zou teweegbrengen;
- c) dat de verzekeraars zelf een krachtsinspanning moeten doen, samen met de ondernemingshoofden overigens, om de voorzorg aan te moedigen en te ontwikkelen.

Indien men aanneemt dat de algemene onkosten 27.5 % van de handelspremie kunnen bedragen, blijft er een verhoging van $0.725 \times 38.7 = 28.05$ %, die de verzekeraars mogen toepassen op de ondernemingshoofden.

Het percentage 25 % blijkt dus wel de onbetwistbaar verantwoorde maximumverhoging te zijn, waaronder er geen aanleiding toe bestaat, de verbreking van de polissen toe te laten.

Art. 15 (vorig art. 10).

In dit artikel wordt het beginsel vastgelegd, dat deze wet geen terugwerkende kracht heeft.

Een lid vraagt, dat de vergoedingen van ongevallen, die zich vóór de inwerkingtreding van de wet voordeden, aangepast zouden worden. De Minister antwoordt, dat hij zijn beste aandacht zal schenken aan dit vraagstuk.

Bij amendement (*Stuk n° 251, B.Z. 1950*) wordt voorgesteld na het artikel volgende woorden toe te voegen : « met uitzondering van artikel 3, 1ste lid er van (artikel 5, 3^e lid, van de wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen), dat van toepassing is op de vroeger voorgekomen ongevallen ».

De terugwerkende kracht van dit amendement zou ten gevolge hebben, dat de ongevallen, die zich vóór de inwerkingtreding van de wet voordeden, onder de toepassing zouden vallen van de (geamendeerde) bepaling van artikel 3 van het ontwerp, luidens hetwelk de gehele waarde van de renten, berekend volgens een bedrag van waardevermindering dat 5 % niet te boven gaat, wordt uitbetaald binnen de maand na het verstrijken van de herzieningstermijn. Zulke terugwerkende kracht ware logisch, want het geldt een eenvoudig voordeel, dat tot geen verzwaring van de lasten aanleiding geeft, en waarvan het past het genot uit te breiden tot alle slachtoffers die aan de wettelijke vereisten voldoen.

Il ne faut cependant pas étendre cette rétroactivité au delà des limites que permet de lui tracer l'article 4 amendé du projet. En d'autres termes, il ne s'agit pas de permettre à toutes les victimes généralement quelconques dont le taux d'invalidité ne dépasse pas 5 %, de réclamer actuellement et obtenir d'office le paiement intégral de la valeur de la rente : la rétroactivité ne s'appliquera qu'aux accidents antérieurs à l'entrée en vigueur de la loi, dont le délai de révision viendra à expiration après cette entrée en vigueur.

Il convient en outre de supprimer dans le texte de l'amendement les mots « alinéa 1 ». L'amendement originaire à l'article 4 (ancien 3) s'ajoutait à cet article sous forme d'un second alinéa qui ne devait pas bénéficier de l'amendement à l'article 15 (ancien 10); mais à la suite des modifications apportées par la Commission, l'article 4 se limite à un seul alinéa, auquel s'applique le présent amendement.

L'article 15 (ancien 10) et l'amendement ci-dessus commenté ont été adoptés à l'unanimité.

Art. 16 (ancien art. 11).

Cet article autorise le Roi à établir, dans les conditions qu'il détermine, une coordination méthodique de toute la législation existante, y compris celle relative au chemin du travail.

Il a été adopté à l'unanimité.

Art. 17 (ancien art. 12).

Cet article fixe l'entrée en vigueur de la loi trois mois après la date de sa publication au *Moniteur*. Son but est de donner aux organismes d'assurance le temps nécessaire pour préparer l'application de la loi.

L'article est adopté à l'unanimité.

**

Une série d'amendements sont proposés par le *Document* n° 235, dans le but d'étendre les réformes du présent projet à la législation sur la réparation des accidents du travail survenus aux gens de mer.

Ces amendements ne sont pas recevables, car ils ne s'appliquent pas au projet amendé. L'auteur les retire et la Commission marque son accord pour demander à M. le Ministre des Communications d'étendre les réalisations du projet aux gens de mer.

**

Vote sur l'ensemble du projet.

L'ensemble du projet est adopté à l'unanimité.

**

Le rapport est approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur.
P. HUMBLET.

Le Président.
H. HEYMAN.

Zulke terugwerkende kracht mag nochtans niet worden uitgebreid buiten de perken, die bij het geamendeerd artikel 4 (vorig art. 3) van het ontwerp zijn gesteld. Met andere woorden is de bedoeling niet toe te laten, dat alle om het even welke slachtoffers, wier invaliditeitspercentage geen 5 % overschrijdt, de betaling van de gehele waarde van de rente thans zouden vorderen en van ambtswege bekomen : de terugwerkende kracht zal alleen worden toegepast op de ongevallen, die zich vóór de inwerkingtreding van de wet voordeden en waarvan de herzieningstermijn zal verstrijken na die inwerkingtreding.

Het past buitendien de woorden « 1ste lid » in de tekst van het amendement weg te laten. Het oorspronkelijk amendement op artikel 4 (vorig art. 3) werd aan dit artikel toegevoegd in de vorm van een tweede lid, dat niet betrokken werd bij het amendement op artikel 15 (vorig art. 10); doch ten gevolge van de wijzigingen welke door de Commissie werden aangebracht, beperkt artikel 4 (vorig art. 3) zich tot een enig lid, waarop dit amendement toepasselijk is.

Artikel 15 (vorig art. 10) alsmede het hierboven besproken amendement werden eenparig aangenomen.

Art. 16 (vorig art. 11).

Dit artikel verleent aan de Koning de toelating om, onder de door hem bepaalde voorwaarden, een methodische coördinatie van geheel de bestaande wetgeving, met inbegrip van deze met betrekking op de weg van en naar het werk, te bepalen.

Het werd eenparig aangenomen.

Art. 17 (vorig art. 12).

Bij dit artikel wordt de inwerkingtreding van de wet vastgesteld op drie maanden na de bekendmaking er van in het *Staatsblad*. De bedoeling is aan de verzekeringsinstellingen de nodige tijd te laten om de toepassing van de wet voor te bereiden.

Het artikel wordt eenparig goedgekeurd.

**

Een reeks amendementen worden in het *Stuk* n° 235 voorgesteld, om de hervormingen van dit ontwerp uit te breiden tot de wetgeving op de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.

Bedoelde amendementen zijn niet ontvankelijk, want zij slaan niet op het geamendeerd ontwerp. De indiener trekt ze in en de Commissie stemt er in toe de heer Minister van Verkeerswezen te verzoeken de uitwerking van het ontwerp tot de zeelieden uit te breiden.

**

Stemming over het geheel ontwerp.

Het ontwerp wordt in zijn geheel eenparig goedgekeurd.

**

Het verslag wordt eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
P. HUMBLET.

De Voorzitter,
H. HEYMAN.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article premier.

L'article 2 de la loi sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 2. — Lorsque l'accident a été la cause d'une incapacité temporaire et totale de travail, la victime a droit, à partir du jour qui suit celui du début de l'incapacité résultant de l'accident, à une indemnité journalière égale à 80 % du salaire quotidien moyen.

» L'indemnité à accorder pour la journée au cours de laquelle l'accident s'est produit doit garantir à la victime un revenu (salaire plus indemnité) égal au salaire journalier normal.

» L'indemnité ne sera en aucun cas supérieure à 80 % du salaire quotidien moyen.

» Si l'incapacité temporaire est totale à l'expiration des vingt-huit premiers jours, à compter du jour qui suit celui du début de l'incapacité, l'indemnité journalière est, à partir du vingt-neuvième jour, égale à 90 % du salaire quotidien moyen.

» Si l'incapacité temporaire est ou devient partielle, l'indemnité est équivalente à la différence entre le salaire de la victime antérieurement à l'accident et celui qu'elle peut gagner avant d'être complètement rétablie.

» Si l'incapacité est ou devient permanente, une allocation annuelle de 100 %, déterminée d'après le degré d'incapacité, comme il vient d'être dit, remplace l'indemnité temporaire à dater du jour où l'incapacité présente le caractère de la permanence; ce point de départ est constaté, soit par l'accord des parties, soit par un jugement définitif.

» En ce qui concerne les grands blessés, dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance d'une autre personne, le juge peut porter l'allocation annuelle à un taux supérieur à 100 %, mais qui n'excédera pas 150 %.

» A l'expiration du délai de la révision prévu à l'article 28, l'allocation annuelle est remplacée par une rente viagère. »

Art. 2 (nouveau).

A l'alinéa 7 de l'article 3 de la loi précitée, la dernière phrase est remplacée par le texte suivant :

« Les honoraires seront supportés pour 90 % par l'employeur et pour 10 % par le travailleur. »

Art. 3 (ancien art. 2).

L'article 4, 1°, de la même loi modifié par l'article 2 de l'arrêté-loi du 9 juin 1945, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 4, 1° Une somme, pour frais funéraires, égale à trente fois le salaire quotidien moyen, sans être inférieure à 4,000 francs. Elle est payée à la personne qui a déboursé effectivement les frais funéraires. »

A l'article 4, 2°, A, de la loi sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, modifiée par l'arrêté-loi du 9 juin 1945, les mots « en raison des âges des deux conjoints et » sont supprimés.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

Artikel 2 van de wet betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, wordt door volgende bepaling vervangen :

« Art. 2. — Wanneer het ongeval een tijdelijke en volledige ongeschiktheid tot werken heeft veroorzaakt, heeft de getroffene, te rekenen van de dag volgende op het begin der ongeschiktheid tot werken die uit het ongeval voortvloeit, recht op een dagelijkse vergoeding gelijk aan 80 % van het gemiddeld dagloon.

» De vergoeding welke dient toegestaan voor de dag waarop het ongeval zich heeft voorgedaan moet aan het slachtoffer een inkomen (loon plus vergoeding) waarborgen dat overeenstemt met het normaal dagloon.

» In geen geval zal de vergoeding 80 % van het gemiddeld dagloon overschrijden.

» Indien, na het verstrijken der eerste 28 dagen, te rekenen van de dag welke op het begin van de ongeschiktheid tot werken volgt, de tijdelijke ongeschiktheid volledig is, wordt de dagelijkse vergoeding, te rekenen van de 29ste dag af, gelijk aan 90 % van het gemiddeld dagloon.

» Indien de tijdelijke ongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, is de vergoeding gelijk aan het verschil tussen het loon van de getroffene vóór het ongeval en het loon dat de getroffene kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn.

» Indien de ongeschiktheid bestendig is of wordt, ontvangt een jaarlijkse vergoeding van 100 %, bepaald naar de graad van ongeschiktheid zoals boven gezegd, de tijdelijke vergoeding, te rekenen van de dag waarop de ongeschiktheid van bestendige aard is; dit vertrekpunt wordt vastgesteld hetzij bij de overeenkomst der partijen, hetzij bij een eindvonnis.

» Wat de zwaar gekwetsten betreft, wier toestand volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, kan de rechter de jaarlijkse vergoeding op een hoger bedrag dan 100 % brengen, maar dat geen 150 % mag overschrijden.

» Bij het verstrijken van de herzieningstermijn, voorzien bij artikel 28, wordt de jaarlijkse vergoeding door een lijfrente vervangen. »

Art. 2 (nieuw).

In het 7° lid van artikel 3 van voormelde wet wordt de laatste zin vervangen door de volgende tekst :

« De honoraria worden ten belope van 90 % door de werkgever en ten belope van 10 % door de werknemer gedragen. »

Art. 3 (vorig art. 2).

Artikel 4, 1°, van dezelfde wet, gewijzigd bij artikel 2 van de besluitwet van 9 Juni 1945, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 4, 1°. Een som voor de begrafeniskosten, gelijk aan dertigmaal het gemiddeld dagloon, en niet lager dan 4,000 frank. Zij wordt, aan de persoon die werkelijk de begrafeniskosten heeft gedragen, uitbetaald.

In artikel 4, 2°, A, der wet betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, gewijzigd bij de besluitwet van 9 Juni 1945, worden de woorden « naar de leeftijd van ieder der echtgenoten » weggelaten.

À l'article 4, 2°, C, les mots « en raison de l'âge de la victime et de l'ayant droit » sont supprimés.

Il est inséré *in fine* de l'article 4, 2°, D, de la même loi, les trois alinéas suivants :

« Si le nombre des enfants ayants droit est supérieur à trois, les taux maxima de 45 % et 60 % du salaire sont toujours applicables à l'ensemble des ayants droit jusqu'au jour où ceux-ci ne sont plus qu'au nombre de deux. Dès ce jour, les deux derniers bénéficiaires ont droit chacun à la rente calculée sur les taux de 15 % ou 20 % fixés au 2°, B, du présent article.

» Les dispositions de l'alinéa précédent sont applicables aux petits-enfants ayants droit ainsi qu'en cas de concours entre enfants ayants droit et groupes familiaux de petits-enfants ayants droit, chaque groupe familial étant considéré comme une unité.

» La rente d'un petit-enfant ayant droit qui décède ou qui atteint l'âge de 18 ans, accroît celle de chacun des autres petits-enfants ayants droit du même groupe familial, sans que puisse être dépassé le taux de 15 % du salaire fixé au 2°, D, alinéas 1 et 2, du présent article. »

Art. 4 (ancien art. 3).

L'article 5, alinéa 3, de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Lorsqu'après l'expiration du délai de revision, la rente est calculée sur un taux de dépréciation permanente qui ne dépasse pas 5 %, la valeur de la rente viagère est payée intégralement à la victime, dans le mois de l'expiration du dit délai. »

Art. 5 (nouveau).

La disposition suivante est insérée après l'alinéa 3 de l'article 6 de la loi précitée :

« Pour l'application des dispositions du présent alinéa, la durée normale annuelle de travail dans les entreprises de travaux de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les ports, débarcadères, entrepôts et stations ne peut être inférieure à 240 jours. »

Art. 6 (ancien art. 4).

L'article 6, alinéa 6, de la même loi, modifié par l'article 3 de l'arrêté-loi du 9 juin 1945, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 6, alinéa 6. — Lorsque le salaire annuel dépasse 120.000 francs, il n'est pris en considération, pour la fixation des indemnités, qu'à concurrence de cette somme. »

Art. 7 (ancien art. 5).

À l'article 6, alinéa 8, de la même loi, modifié par l'article 4 de l'arrêté-loi du 9 juin 1945, le chiffre « 12.000 » est remplacé par celui de « 24.000 ».

Art. 8 (nouveau).

Les alinéas 9 et 10 de l'article 6 de la même loi sont supprimés et remplacés par les dispositions suivantes :

« Lorsque, soit pour des causes justifiées qui lui sont propres, telles que la maladie, l'appel ou le rappel sous les

In artikel 4, 2°, C, worden de woorden « naar de leeftijd van de getroffene en van de rechtverkrijgende » weggelaten.

In fine van artikel 4, 2°, D, van dezelfde wet worden de volgende drie leden toegevoegd :

« Indien het aantal rechthebbende kinderen hoger is dan drie, zijn de maximumbedragen van 45 % en 60 % van het loon steeds toepasselijk op al de rechthebbenden samen tot op de dag waarop deze slechts ten getale van twee meer zijn. Van die dag af, heeft ieder der laatste twee belanghebbenden recht op de rente die berekend wordt op de percentages 15 % of 20 %, zoals onder 2°, B, van dit artikel wordt bepaald.

» De bepalingen van het voorgaande lid zijn toepasselijk op de rechthebbende kleinkinderen, alsmede in geval van samenloop tussen rechthebbende kinderen en gezinsgroepen van rechthebbende kleinkinderen, met dien verstande dat iedere gezinsgroep als een eenheid wordt beschouwd.

» De rente van een rechthebbend kleinkind dat sterft of dat de leeftijd van 18 jaar bereikt, verhoogd deze van ieder van de andere rechthebbende kleinkinderen van dezelfde gezinsgroep, zonder dat echter het percentage 15 % van het bij het 2°, D, leden 1 en 2, van dit artikel vastgesteld loon mag worden te boven gegaan. »

Art. 4 (vorig art. 3).

Artikel 5, lid 3, van dezelfde wet wordt door de volgende tekst vervangen :

« Indien de rente na het verstrijken van de herzienings-termijn berekend wordt naar een schaal van bestendige werkonbekwaamheid, welke 5 % niet overschrijdt, wordt de waarde van de lijfrente aan de getroffene geheel in kapitaal uitbetaald, binnen de maand na het verstrijken van bedoelde termijn. »

Art. 5 (nieuw).

De volgende bepaling wordt na lid 3 van artikel 6 van voormelde wet ingevoegd :

« Voor de toepassing van de bepalingen van dit lid, mag de normale jaarlijkse arbeidsduur in de bedrijven welke zich bezighouden met het laden, lossen en behandelen van goederen in de havens, op de steigers, in de pakhuizen en stations, niet minder bedragen dan 240 dagen. »

Art. 6 (vorig art. 4).

Artikel 6, lid 6, van dezelfde wet, gewijzigd bij artikel 3 van de besluitwet van 9 Juni 1945, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 6, lid 6. — Overschrijdt het jaarloon 120.000 frank, dan komt het, voor de vaststelling van de vergoedingen, slechts tot het beloop van deze som in aanmerking. »

Art. 7 (vorig art. 5).

In artikel 6, lid 8, van dezelfde wet, zoals gewijzigd bij artikel 4 van de besluitwet van 9 Juni 1945, wordt het cijfer « 12.000 » door dit van « 24.000 » vervangen.

Art. 8 (nieuw).

Lid 9 en lid 10 van artikel 6 van dezelfde wet worden opgeheven en vervangen door de volgende bepalingen :

« Wanneer, hetzij wegens hem eigen zijnde gerechtvaardigde oorzaken zoals ziekte, oproeping of wederoproeping

armes et la grève, soit en raison du chômage intermittent, régulier ou irrégulier, de l'entreprise, le travailleur n'a pu effectuer ses prestations pendant toute l'année, la rémunération à prendre en considération est représentée par l'ensemble des salaires acquis au cours de l'année considérée, majoré d'une rémunération hypothétique afférente aux journées de chômage ci-dessus visées.

» Cette rémunération hypothétique est égale au produit de la multiplication de la rémunération journalière moyenne de l'intéressé par le nombre des journées de chômage. La rémunération journalière moyenne est obtenue en divisant l'ensemble de la rémunération effectivement acquise par le nombre de journées de travail effectif.

» S'il s'agit d'apprentis ou d'ouvriers âgés de moins de 21 ans, le salaire servant de base à la fixation des indemnités est calculé d'après le salaire hypothétique moyen d'une année normale et entière de travail.

» Les trois alinéas qui précèdent s'appliquent en cas d'incapacité permanente ou de décès de la victime. Ils ne pourront jamais avoir pour conséquence d'attribuer aux victimes atteintes d'incapacité temporaire des indemnités calculées sur un salaire de base inférieur aux trois quarts du salaire qui aurait été pris en considération si l'accident avait entraîné le décès ou l'incapacité permanente de la victime. »

Art. 9 (nouveau).

Il est inséré, après l'article 11 de la loi sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, un article 11bis libellé comme suit :

« Art. 11bis. — La victime d'un accident du travail reste tenue de payer une cotisation de sécurité sociale égale à celle qu'elle payait avant son accident, lorsque le montant de l'indemnité, de l'allocation ou de la rente est au moins égal à celui de la rémunération sur laquelle était calculée la cotisation de sécurité sociale du travailleur.

» Lorsque l'indemnité, l'allocation ou la rente est inférieure à la rémunération, visée à l'alinéa précédent, la cotisation est réduite proportionnellement.

» La cotisation est retenue en totalité sur l'indemnité, l'allocation ou la rente accordée à la victime d'un accident du travail.

» Au cas où la victime reprend du travail durant son incapacité, la cotisation n'est retenue sur l'indemnité, l'allocation ou la rente que dans la mesure où la rémunération gagnée durant l'incapacité est inférieure aux limites de rémunération prévues par les dispositions légales en vigueur en matière de sécurité sociale.

» L'employeur à qui incombe la réparation de l'accident ou bien l'organisme ou l'établissement d'assurance agréé pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail qui lui est subrogé, effectue ladite retenue et la transmet chaque trimestre :

» a) à l'Office national de sécurité sociale;

» b) au Fonds national de retraite des ouvriers mineurs, s'il s'agit d'un ouvrier mineur ou assimilé.

» La cotisation prévue par le présent article n'est pas due sur la rente payée en cas de décès aux ayants droit de la victime prévus à l'article 4 de la présente loi. »

onder de wapens en staking, hetzij ingevolge bij tussenpozen geregeld of ongeregeld in het bedrijf voorkomende werkloosheid, de werknemer zijn prestaties gedurende het gehele jaar niet heeft kunnen verrichten, wordt de in aanmerking te nemen bezoldiging, vertegenwoordigd door het totaal van de door belanghebbende tijdens het beschouwde jaar gewonnen lonen, vermeerderd met een hypothetische bezoldiging die betrekking heeft op de hoger bedoelde werkloosheidsdagen.

» Deze hypothetische bezoldiging is gelijk aan het product van de vermenigvuldiging van de gemiddelde dagelijkse bezoldiging van de belanghebbende met het aantal werkloosheidsdagen. De gemiddelde dagelijkse bezoldiging wordt berekend door het totaal van de werkelijk gewonnen bezoldiging te delen door het aantal werkelijk gepresteerde dagen.

» Indien het leerjongens of arbeiders geldt, die geen 21 jaar oud zijn, wordt het loon hetwelk tot grondslag dient voor de vaststelling der vergoedingen naar het gemiddeld ondersteld loon van een normaal geheel arbeidsjaar berekend.

» De drie voorafgaande leden gelden in geval van bestendige ongeschiktheid of van overlijden van het slachtoffer. Zij mogen nooit ten gevolge hebben aan de slachtoffers die door een tijdelijke ongeschiktheid werden getroffen vergoedingen toe te kennen, berekend op een basisloon dat minder bedraagt dan de drie vierden van het loon dat in aanmerking ware genomen indien het ongeval het overlijden of de bestendige ongeschiktheid van het slachtoffer ten gevolge zou hebben gehad. »

Art. 9 (nieuw).

Na artikel 11 der wet betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, wordt een artikel 11bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art 11bis. — De door een arbeidsongeval getroffen arbeider moet een bijdrage voor de maatschappelijke zekerheid blijven betalen gelijk aan die welke hij vóór zijn ongeval betaalde, wanneer het bedrag van de vergoeding, van de toelage of van de rente minstens gelijk is aan dit van de bezoldiging waarop de bijdrage voor de maatschappelijke zekerheid van de arbeider berekend was.

» Wanneer de vergoeding, de toelage of de rente lager is dan de bij vorig lid beoogde bezoldiging, wordt de bijdrage in verhouding verminderd.

» De bijdrage wordt in totaliteit op de aan een door een arbeidsongeval getroffen arbeider toegekende vergoeding, toelage of rente afgehouden.

» Wanneer de getroffen arbeider tijdens zijn ongeschiktheid het werk hervat, wordt de bijdrage slechts op de vergoeding, toelage of rente afgehouden in de mate waarin de tijdens de ongeschiktheid verdiende bezoldiging lager is dan de bij de in zake maatschappelijke zekerheid vigerende wettelijke bepalingen voorziene bezoldigingsperken.

» De werkgever op wie de schadeloosstelling van het ongeval rust, ofwel het verzekeringsorganisme of de -instelling, aangenomen voor de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, welke in zijn plaats gesteld is, verricht deze afhouding en maakt deze elk kwartaal over :

» a) aan de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid;

» b) aan het Nationaal Pensioenfonds der mijnwerkers, wanneer het een mijnwerker of er mede gelijkgestelde arbeider geldt.

» De bij dit artikel voorziene bijdrage is niet verschuldigd op de rente welke bij overlijden aan de in artikel 4 van deze wet bepaalde rechthebbenden van de getroffen arbeider betaald wordt. »

Art. 10 (ancien art. 6).

1. Les alinéas 4 et 5 de l'article 19 des lois coordonnées sur les accidents du travail sont remplacés par le texte ci-dessous :

« Les dommages et intérêts ne sont pas cumulés avec les réparations résultant de la présente loi.

» En cas de responsabilité totale du tiers, le chef d'entreprise reste cependant tenu du paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, le tiers ne paie pas les indemnités dues pour dommage matériel selon le droit commun.

» En cas de responsabilité partielle du tiers, le chef d'entreprise reste tenu du paiement 1° de la fraction des réparations légales qui correspond à la part de responsabilité qui n'est pas mise à charge du tiers et 2° dans la mesure de l'insolvabilité du tiers, du surplus des réparations légales. »

2. Le dernier alinéa de l'article 19 est supprimé.

Art. 11 (nouveau).

A l'article 24, alinéa 1er, de la loi sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, modifié par l'arrêté royal du 31 mars 1936 déterminant la compétence en dernier ressort des juges de paix et des commissions arbitrales ainsi que la procédure d'appel des sentences de ces commissions, le chiffre « 1.000 » est remplacé par « 2.000 ».

Art. 12 (ancien art. 7).

L'arrêté-loi du 13 décembre 1945 relatif à la réparation des dommages résultant des accidents survenus sur le chemin du travail est prorogé pour une durée indéterminée.

Art. 13 (ancien art. 8).

L'arrêté-loi du 17 décembre 1946 prorogeant la durée d'application de l'arrêté-loi du 13 décembre 1945 relatif à la réparation des dommages résultant des accidents survenus sur le chemin du travail est abrogé.

Art. 14 (ancien art. 9).

Les contrats d'assurance en cours souscrits aux fins des lois sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail ne pourront être résiliés par l'assuré que si l'augmentation du taux de prime dépasse 25 %.

Art. 15 (ancien art. 10).

La présente loi est applicable aux accidents survenus à partir de son entrée en vigueur, à l'exception de son article 3 (article 5, alinéa 3, des lois sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail) applicable aux accidents survenus antérieurement.

Art. 10 (vorig art. 6).

1. De leden 4 en 5 van artikel 19 van de samengeordende wetten betreffende de arbeidsongevallen worden vervangen door volgende tekst :

« De schadevergoeding wordt niet gevoegd bij de uit deze wet voortvloeiende vergoedingen.

» In geval van volledige aansprakelijkheid van de derde, blijft het ondernemingshoofd evenwel gehouden tot betaling van de wettelijke vergoedingen, voor zover de derde, ingevolge insolventie, niet de vergoedingen betaalt die volgens het gemeen recht verschuldigd zijn wegens stoffelijke schade.

» In geval van gedeeltelijke aansprakelijkheid van de derde, blijft het ondernemingshoofd gehouden tot betaling : 1° van het deel der wettelijke vergoedingen dat overeenstemt met het aandeel in de aansprakelijkheid dat niet ten laste van de derde wordt gelegd en 2°, in de mate van de insolventie van de derde, van de rest der wettelijke vergoedingen. »

2. Het laatste lid van artikel 19 wordt ingetrokken.

Art. 11 (nieuw).

In artikel 24, lid 1, van de wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, gewijzigd door het Koninklijk besluit van 31 Maart 1936 tot vaststelling van de rechtsmacht ter hoogste instantie van de vrederechters mitsgaders de scheidsrechterlijke commissiën alsmede van de rechtspleging bij ingesteld hoger beroep tegen uitspraken van die commissiën, wordt het cijfer « 1,000 » vervangen door « 2,000 ».

Art. 12 (vorig art. 7).

De besluitwet van 13 December 1945 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, overkomen op de weg naar en van het werk, wordt voor onbepaalde duur verlengd.

Art. 13 (vorig art. 8).

De besluitwet van 17 December 1946 houdende verlenging van de toepassingsduur van het besluit van 13 December 1945 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, overkomen op de weg naar en van het werk, wordt opgeheven.

Art. 14 (vorig art. 9).

De lopende verzekeringscontracten, die met het oog op de wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen werden aangegaan, zullen door de verzekerde slechts kunnen verbroken worden, wanneer de verhoging van het premiebedrag 25 % overschrijdt.

Art. 15 (vorig art. 10).

Deze wet is van toepassing op de ongevallen die zich vanaf de inwerkingtreding er van hebben voorgedaan, met uitzondering van artikel 3 (artikel 5, 3° lid, van de wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen), dat van toepassing is op de vroeger voorgekomen ongevallen.

Art. 16 (ancien art. 11).

Le Roi peut coordonner les dispositions légales relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail avec celles de l'arrêté-loi du 13 décembre 1945 susmentionné et avec les modifications expresses et implicites que cette législation a ou aura subies au moment où les coordinations seront réalisées.

A cette fin, il peut :

1° modifier l'ordre et la numérotation des chapitres et articles des dispositions à coordonner et les regrouper dans d'autres divisions;

2° modifier les références contenues dans les dispositions à coordonner en vue de les mettre en concordance avec la numérotation nouvelle;

3° modifier la rédaction des textes des dispositions légales susmentionnées en vue d'assurer une terminologie uniforme.

La coordination portera l'intitulé suivant : « Lois sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, coordonnées le... ».

Art. 17 (ancien art. 12).

La présente loi entre en vigueur trois mois après la date de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 16 (vorig art. 11).

De Koning mag de wetsbepalingen betreffende de vergoeding der schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen met deze van de hogervermelde besluitwet van 13 December 1945 ordenen, en dit met de uitdrukkelijke en stilzwijgende wijzigingen welke deze wetgeving op het ogenblik van de coördinaties heeft of zal ondergaan.

Hij kan daartoe :

1° de rangorde en de nummering van de hoofdstukken en artikelen van de te ordenen bepalingen wijzigen en deze op een andere wijze indelen;

2° de verwijzingen, die in de te ordenen bepalingen voorkomen, wijzigen om deze met de nieuwe nummering in overeenstemming te brengen;

3° het opstellen van de teksten der hogervermelde wetsbepalingen wijzigen, ten einde een eenvormige terminologie te bereiken.

De ordening zal de volgende titel dragen : « Wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen, geordend op... ».

Art. 17 (vorig art. 12).

Deze wet zal, drie maand na de bekendmaking er van in het *Belgisch Staatsblad*, in werking treden.